

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2014-5-19

(Nihai İnceleme)

Karar Sayısı : 15-02/24-10

Karar Tarihi : 08.01.2015

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI

Üyeler : Kenan TÜRK, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Fevzi ÖZKAN, Doç. Dr. Tahir SARAÇ

B. RAPORTÖRLER : Mehmet YANIK, İmren SEYRANTEPE, Can SARIÇİÇEK,
Semih SÜREZ

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN

: Indorama Netherlands B.V.

Temsilcisi: Av. H. Emre ÖNAL

River Plaza Kat:17 Büyükdere Caddesi Bahar Sokak No:13
34394 Levent/İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU: Sasa Polyester Sanayi A.Ş.'nin %51 oranındaki hisselerinin ve kontrolünün Indorama Netherlands B.V. tarafından Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.'den devralınması işlemine izin verilmesi talebi.**
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 22.04.2014 tarihinde giren ve en son eksiklikleri 20.06.2014 tarihinde tamamlanan bildirim üzerine 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 7. maddesi ile 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in (2014 sayılı Tebliğ) ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucu düzenlenen 20.06.2014 tarihli ve 2014-5-19/Öİ sayılı Ön İnceleme Raporu, Kurulun 02.07.2014 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 14-23/465-M sayı ile bildirim konu işlemin Kanun'un 10. maddesinin birinci fıkrası uyarınca nihai incelemeye alınmasına karar verilmiştir.
- (3) Kurulun nihai inceleme başlatılmasına ilişkin kararı, 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca 20.06.2014 tarihli ve 2014-5-19/Öİ sayılı Ön İnceleme Raporunda yer alan temel değerlendirmelerle birlikte başvuru sahibine 23.07.2014 tarihinde tebliğ edilerek, 30 gün içerisinde ilk yazılı görüşlerini sunmaları istenmiştir. Indorama Netherlands B.V. (INDORAMA) tarafından gönderilen yazılı görüş 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen süre içinde 20.08.2014 tarihinde Kurum kayıtlarına girmiştir.
- (4) INDORAMA tarafından 18.07.2014 tarihli başvuru ile dosyaya giriş talebinde bulunulmuştur. İlgili talebin değerlendirildiği 21.07.2014 tarihli ve 2014-5-19/BN-01 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 07.08.2014 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 14-26/531-M sayılı ilgili talebin kabulüne karar verilmiştir. Söz konusu dosyaya giriş hakkı, taraflarca 13.08.2014 tarihinde Rekabet Kurumu merkez adresinde kullanılmıştır. Ayrıca, İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği'nin dosyaya giriş hakkına yönelik iki talebi sırasıyla 18.12.2014 ve 25.12.2014 tarihli Kurul toplantılarında değerlendirilerek, 14-53/917-M ve 14-54/931-M(2) sayıları ile reddedilmiştir.
- (5) 07.01.2015 tarihinde işlem taraflarının temsilcileri ile üçüncü kişilerin katılımıyla sözlü görüş toplantısı yapılmıştır.

- (6) Elde edilen bilgi ve belgeler çerçevesinde hazırlanan 03.11.2014 tarihli ve 2014-5-19/Nİ sayılı Nihai İnceleme Raporu, Kurulun 08.01.2015 tarihli toplantısında görüşülerek, karara bağlanmıştır.
- (7) Nihai inceleme sürecinde, ilgili pazarda ithalatta aracılık hizmeti sunan teşebbüslerden bilgi talep edilmiş; müşteriler, rakipler, çeşitli sektör dernek ve kuruluşları ile görüşmeler yapılmış, Türkiye Giyim Sanayicileri Derneği'nden görüş ve bilgi talep edilmiştir. Bu kapsamda, KMS Dış Ticaret ve Temsilcilik Ltd. Şti., Demafil Dış Ticaret ve Pazarlama Ltd. Şti., Silco S.A. Bursa İrtibat Bürosu, Interland İthalat ve İhracat Ltd. Şti., Interland Dış Ticaret Ltd. Şti., Tepear Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti., Peker Tekstil Tic. ve San. A.Ş., Filofibra Pazarlama A.Ş., Fiberteks Tekstil ve Dış Tic. Ltd. Şti., Microfiber Gıda Tekstil San. ve Tic. A.Ş., Inteks Tekstil San. ve Dış Tic. Şti., BBT Tekstil Gıda Sanayi Ltd. Şti., Kendal A.Ş., Vinmar Turkey Petrokimya Danışmanlık Hizmetleri Ltd. Şti., Univar Kimya San. ve Dış Tic. Ltd. Şti., AK-PA Tekstil İhracat Paz. A.Ş., Timco Dış Ticaret A.Ş., Haktim Tekstil Turizm San. ve Dış Tic. Ltd. Şti., Unifiber Tekstil Dış Ticaret A.Ş., Cansa Tekstil İç ve Dış Ticaret Ltd. Şti., Ahmet Çetin Tekstil Ürünleri Tic., Mayfil Tekstil San. Tic. Ltd. Şti., İntesa Global Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti., Oma İplik Aks. ve Tekstil San. Dış Tic. Ltd. Şti., Sinerji Carpet Tedarik Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Lis Tekstil Ürün. Konf. İnşaat San. Tic. Ltd. Şti. ile Traside Impeks Dış Tic. Ltd. Şti.'den bilgi talep edilmiştir.
- (8) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda çoğunluk görüşü olarak; Sasa Polyester Sanayi A.Ş.'nin (SASA) Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.'ye (SABANCI HOLDİNG) ait olan %51 oranındaki hisselerinin INDORAMA tarafından devralınması işleminin, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ile bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi kapsamında bir devralma işlemi olduğu ve söz konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi anlamında hâkim durum yaratan veya mevcut bir hâkim durumu güçlendiren ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran bir işlem olmadığı, dolayısıyla işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığı ifade edilmiştir.
- (9) Karşı görüşte bulunan raportör tarafından ise, söz konusu devralma işlemi kapsamında ilgili pazar olarak tespit edilen pazarlardan polyester kesikli elyaf pazarının hammadde ve renk bazında ayrıştırılması gerektiği ve eğer bu şekilde bir ayrıştırma yapılırsa, pazar paylarının artışlarla birlikte %75-80'lere vardığı; söz konusu işlemin de 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi anlamında hâkim durum yaratan veya mevcut bir hâkim durumu güçlendiren ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurabilecek bir işlem olması sebebiyle söz konusu işleme izin verilmemesi gerektiği ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. İşleme İlgili Başvuru ve Görüşler

- (10) Bildirim konusu işleme yönelik olarak İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği tarafından gönderilen 25.04.2014 tarihli başvuruda;
- Yapılan devir işleminde devir bedelinin şirketin tekstil pazarındaki değeri ve pazar payı dikkate alınmadan belirlendiği, fiyatın bu haliyle olması gerekenin çok altında olduğu, SASA'nın ilgili pazarda hâkim durumda olduğu ve bununla birlikte işlem sonrasında devralan teşebbüsün hâkim konuma geleceği ve pazardaki rekabetin ortadan kalkacağı, işlemin tekstil sektörü ve ülke ekonomisi için oldukça olumsuz sonuçlara yol açacağı,
  - SASA'nın, Türkiye'de gerçekleştirilen elyaf, polyester, pamuk ve viskon üretimine ilişkin piyasalarda hâkim durumdaki üretici olduğu ve bu hammaddelerin tekstil

sektörünün temel hammaddeleri olduğu, bu işlem gibi dışa bağımlılığı arttıracak işlemlerin ülke ekonomisine zarar vereceği,

- SASA'nın polyester iplik hammaddesi üretim hacmi bakımından tekel konumunda olduğu, Türkiye'deki tek ve stratejik tesise sahip olduğu, tüm tekstil piyasasının ve hammadde fiyatlarının söz konusu devir işleminden etkileneceği,
- Tekstil sektörünün temel ihtiyaç maddelerinden olan ekru, elyaf ve renkli elyaf üretiminin çok az sayıdaki Uzakdoğu (Tayland, Çin) menşeli şirketlerin elinde olduğu,
- Devralan şirket konumundaki INDORAMA'nın da Indorama Ventures Public isimli bir Tayland şirketine bağlı olduğu, dolayısıyla yapılmak istenilen devir işlemi ile Türk polyester sanayinde mevcut olan tekelin, Uzakdoğulu bir üreticinin eline geçeceği,
- İlgili satış işlemi sonrasında anti-damping vergisi getirilerek sağlanmak istenen menfaatin tamamen ortadan kalkacağı, yerli üretici alternatifinin ortadan kalkmasının polyester pazarındaki fiyat oluşumunda Uzakdoğu'lu üreticileri engellenemez bir şekilde hâkim duruma getireceği, tekstil sektörü için hammadde temini bakımından alternatif kalmayacağı,
- Bu durumda neredeyse kartel konumundaki yabancı üreticilerin, fiyatları hiçbir denetime tabi olmadan bir başka deyişle iç piyasadaki rekabetçi baskı olmadan belirleme imkanına kavuşacağı, dolayısıyla fiyatların piyasada serbestçe belirlenmesinin mümkün olmayacağı ve sektörün dışa bağımlı hale geleceği

belirtilerek, bildirim konusu işleme izin verilmemesi talep edilmiştir.

(11) İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı tarafından gönderilen 09.05.2014 tarihli başvuruda;

- Tekstil endüstrisinin başlıca girdisi durumundaki çeşitli polyester elyafın üreticisi konumundaki SASA'nın, üretimini gerçekleştirdiği bazı ürünler bakımından %40'ı aşan pazar payına sahip bulunduğu ve bu alanda faaliyet gösteren teşebbüsler bakımından hammadde temininde önemli bir yere sahip olduğu, SASA'nın pazar gücünü kısıtlayacak nitelikte bir pazar gücünün söz konusu olmadığı,
- Rekabet Kurulunun 17.05.2011 tarihli ve 11-31/630-197 sayılı kararında, ilgili ürün pazarlarının "polyester tekstil elyafı pazarı", "polyester devamlı iplik pazarı" ve "polyester kesik elyaf pazarı" olarak tanımlandığı, Türkiye'de SASA'nın yanı sıra başka polyester kesikli elyaf üreticilerinin de bulunduğu, ancak SASA dışında iplik endüstrisi için girdi olarak kullanılacak nitelikte üretim yapan bir tesis bulunmadığından söz konusu ilgili ürün pazarı tanımlamalarının yeterli olmayacağı, SASA'nın renkli lifler gibi bazı ürünlerinin Uzakdoğu menşeli ithalatla bile karşılanmasının mümkün olmadığı, bu sebeplerden dolayı ilgili ürün pazarlarının kategori esasına göre değil, ürün esasında belirlenmesi gerektiği ve pazarların kategori veya ürün üretim teknolojisi esasında belirlenmesi durumunda SASA'nın sahip olduğu yüksek pazar paylarının göz ardı edileceği,
- SASA'nın karşılaştığı rekabetin, anti-damping vergileri ile baskı altında tutulan Uzakdoğu'dan gerçekleştirilen ithalattan kaynaklandığı, işlem sonrasında bu rekabetçi baskının da ortadan kalkacağı, INDORAMA VENTURES GRUBU'nun hâlihazırda Türkiye'de elde ettiği pazar payının anti-damping vergileri uygulandıktan sonra elde edildiği, anti-damping vergilerinin bulunmaması halinde çok daha büyük bir pazar payına sahip olabileceğinin dikkate alınması gerektiği,

- Anti-damping vergilerinin, Uzakdoğu menşeli ithalatlara ve belirli şirketlerden gerçekleştirilecek satın alımlara uygulanıyor olması nedeniyle aynı şirketin ürünlerinin, hakkında anti-damping kararı bulunmayan bir başka şirket ve/veya ülke üzerinden yeniden satıma konu olması halinde bir anti-damping vergisi uygulanmadığı ve bu nedenle INDORAMA VENTURES GRUBU'nun pazar payı hesaplanırken dolaylı satışların göz önünde bulundurulması gerektiği,
- AB'de ilgili ürün pazarlarında rekabetin kısıtlandığı bir işlemin henüz değerlendirilmemiş ve coğrafi pazar konusunda kapsamlı bir araştırma yapma ve nihai bir karar verme zorunluluğuyla karşılaşmamış olduğu, SASA'nın üretiminin tamamına yakınının Türkiye'de girdi olarak kullanıldığı ve ilgili polyester ürünleri Türkiye'ye AB'den ithal edilmediği için AB'de yapılan ve Türkiye'yi de içine alan Avrupa Ekonomik Alanı şeklindeki coğrafi pazar tanımlamalarının Türkiye için uygun olmadığı,
- SASA'nın INDORAMA VENTURES GRUBU'nun ürünleri ile rekabet eden ürünlerin yanı sıra bu ürünlerin başlıca girdilerini de üretiyor olması ve bu girdileri devralanın rakiplerine de sağlıyor olmasından dolayı işlem sonrasında INDORAMA VENTURES GRUBU'nun anti-damping tedbirleriyle korunan üreticilerin girdilerini de kontrol edebileceği,
- SASA'nın yüksek pazar paylarına karşın müşterilerinin çok sayıda olduğu ve bir alım gücü oluşturabilecek yapının bulunmadığı, tekstil sektörünün Türkiye'de ve dünyada oldukça rekabetçi şekilde faaliyet gösterebildiği, bu durumun işlem sonrasında oluşacak denetlenemez boyuttaki pazar gücüne gösterge teşkil ettiği,
- Alternatif temin kaynaklarından olan İtalya menşeli TREVİRA ile İrlanda menşeli WELLMAN'ın INDORAMA VENTURES GRUBU'na dahil olmasından dolayı grubun işlem sonrasında Türk iplik sanayinin tek sağlayıcısı konumuna geleceği,
- SASA'nın ilgili pazarda fiyat lideri konumunda olduğu, ithalat yoluyla Türkiye'ye satış yapan firmaların fiyatlarını SASA'nın fiyatlarını esas alarak belirledikleri, SASA'nın kontrolünün ithalat yoluyla Türkiye pazarlarında faaliyet gösteren firmaların eline geçmesinin kaçınılmaz sonucu olarak rekabet baskısının ortadan kalkacağı ve fiyat seviyesinin yükseleceği, SASA'nın INDORAMA VENTURES GRUBU ile satış mutabakatını gerçekleştirdiği 01.04.2014 tarihinde hammadde fiyatlarını 30 ABD Doları/ton arttırdığını duyurmuş olmasının bu duruma ve işlem sonrasında hâkim durumun güçleneceğine işaret ettiği,
- Fiyatların artması durumunda pazara yeni girişler olmasının da mümkün görülmediği, devralan teşebbüsün Türkiye'ye yapılan ithalatın önemli bölümünü temsil etmesi nedeniyle ithalat kaynaklı yeni girişlerin beklenmediği, yeni yatırımlarla üretim kapasitelerinin yatırım maliyetlerinin oldukça yüksekliği nedeniyle arttırılmasının mümkün olmadığı ve hâlihazırda hâkim durumda bulunan SASA ile Uzakdoğu'lu rakibinin oluşturdukları ekonomik güç mevcutken basiretli bir tacirin maliyeti ve riski yüksek olan bu sektöre yatırım yapmasının gerçekçi olmayacağı,
- İşlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ile yasaklanan nitelikte bir devralma işlemi olduğu ve Rekabet Kurulu tarafından yasaklanması gerektiği,

ifade edilmiştir.

- (12) Adana Sanayi Odası Başkanı tarafından gönderilen 30.05.2014 tarihli başvuruda;
- Gerçekleşen işlem çerçevesinde belirlenen satın alma bedelinin oldukça düşük olduğu ve bu nedenle şirketin halka açık hisselerine sahip olan küçük yatırımcının mağdur olacağı,
  - şirketin borç, alacak ve stok dengesinin de iyi durumda olduğu, SASA'nın düşük fiyatla satıldığı ve işlemin kamu yararına olmadığı yönünde izlenim oluştuğu ifade edilmiştir.
- (13) Dosya mevcudunda ayrıntılarına yer verildiği üzere, bildirim konusu işlemle ilgili olarak rakiplerin, müşterilerin ve sağlayıcıların da görüşlerini sundukları anlaşılmıştır.

G.2. Taraflar

G.2.1. Devralan: INDORAMA

- (14) Hollanda kanunlarına göre kurulmuş olan INDORAMA, dünyanın farklı ülkelerinde faaliyet gösteren Indorama Şirketler Grubu'nun (INDORAMA VENTURES GRUBU) bir parçasıdır. INDORAMA'nın sermayesinin tamamı Indorama Ventures Plc.'ye ait olup, Indorama Ventures Plc.'nin %63,69'luk oranla çoğunluk hissedarı ise Indorama Resources Ltd.'dir. Indorama Resources Ltd.'nin sermayesinin tamamı da Canopus International Ltd.'ye (CANOPUS) aittir.
- (15) INDORAMA VENTURES GRUBU; PET resin, PET preform, PET ambalaj ürünleri, etilen oksit ve etilen glikol, PTA, polyester filament iplikler, polyester filament elyaf, polyester cips, polyolefin iplikler ve polyolefin elyaf ile yün iplikler gibi ürünlerin üretimi ve tedariki alanında faaliyet gösteren teşebbüslerden meydana gelmektedir. INDORAMA VENTURES GRUBU, Türkiye'de etkilenen pazarlarda faaliyet gösteren Trevira Holdings GmbH'nin müşterek kontrolünü elinde bulundurmaktadır¹. Ayrıca PET resin pazarında faaliyet gösteren Artenius Turkpet Kimyevi Maddeler A.Ş.'nin tam kontrolünü devralmıştır².

G.2.2. Devredilen: SASA

- (16) SABANCI HOLDİNG'e bağlı bir kuruluş olan SASA, polyester sektöründeki üretimine 1966 yılında başlamıştır. SASA'nın ana faaliyet alanları polyester kesikli elyaf, polyester filament iplik, özel polimerler gibi nihai ürünler ile polyester cips ve DMT gibi ara ürünlerin üretimi ve satışlarıdır.
- (17) Adana'da kurulu bulunan SASA'nın entegre polyester üretim hatları bulunmaktadır. Bu nedenle SASA, kendi hammadde (DMT) üretim tesisine sahiptir. (.....)
- (18) SASA'nın %51 oranındaki çoğunluk hisselerine SABANCI HOLDİNG sahiptir. Halka açık olan %49 oranında halka açık olan diğer hisseler ise çok sayıda küçük hissedar arasında dağılmış durumdadır. Dolayısıyla SASA, hâlihazırda çoğunluk hisselerine sahip olan SABANCI HOLDİNG tarafından tek başına kontrol edilmektedir.

G.2.3. Devreden Taraf: SABANCI HOLDİNG

- (19) SABANCI HOLDİNG, Sabancı Topluluğu'na bağlı şirketleri temsil eden ana şirkettir. Sabancı Topluluğu, temel olarak finansal hizmetler, enerji, çimento, perakende ve sanayi alanlarında faaliyet göstermektedir. SABANCI HOLDİNG'in %40,1 oranındaki kendi hisselerinin yanı sıra 10 iştirakinin hisseleri de Borsa İstanbul'da (BİST) işlem görmektedir.

¹ 17.11.2011 tarihli ve 11-31/630-197 sayılı Rekabet Kurulu kararı

² 12.03.2014 tarihli ve 14-10/188-79 sayılı Rekabet Kurulu kararı

SABANCI HOLDİNG'in en büyük hissedar grubunu, %57,7 hisse oranıyla Sabancı Ailesi oluşturmakta ve kontrolünü elde bulundurmaktadır.

G.3. İlgili Pazar

G.3.1. Pazar Hakkında Genel Bilgiler

- (20) Polyester, temel olarak insan yapımı lif olarak tanımlanabilir. Polyester; petrokimya ürünü paraksilenin (Px) oksidasyona tabi tutulması ve akabinde ortaya çıkan TPA'nın (terephthalic acid) saflaştırılması sonucu ortaya çıkan PTA (purified terephthalic acid) veya DMT'nin (dimethyl terephthalate) MEG (monoethylene glycol) ile bir araya getirilerek polimerleşme adı verilen kimyasal reaksiyona girmesi suretiyle üretilmektedir. Ancak PTA hammaddesi daha düşük maliyetli üretime elvermesi nedeniyle hammadde olarak dünyada daha çok tercih edilmektedir. Bununla birlikte, DMT'nin geri dönüşümü ve arıtması daha kolaydır.
- (21) PTA veya DMT'nin MEG ile bir araya getirildiği söz konusu tepkime sonucunda küçük granüller şeklinde ortaya çıkan polyester cipsler eritilerek ve ince deliklerden geçirilerek işlenebilir hale gelmektedir. Polyester cips, PTA ve MEG'in polimerleşmesiyle ortaya çıkan eriyiğe belli kimyasalların katılması sonucunda oluşan ve ara ürün niteliği taşıyan bir üründür³. Polyester cips hemen hemen tüm polyester ürünlerin üretiminde (tekstil, endüstriyel alan, teknik tekstil, ambalaj ve film) kullanılmaktadır. Öte yandan, polyester üretimi alanında faaliyet gösteren teşebbüsler farklı entegrasyon seviyelerine sahip olabilmektedir. Bazı üreticiler, polyester cipsleri üretenlerden satın alıp eritme işlemine tabi tutarak üretim yapabilmekteyken, bazı üreticiler en baştan PTA gibi petrokimyasal hammaddeleri alarak polyester cips veya doğrudan polyester kesikli elyaf ya da filament iplik üretmektedirler. Bu anlamda, doğrudan PTA kullanılarak üretim yapılabilir olması polyester cipsin hammadde olarak kullanımına alternatif niteliğindedir.
- (22) Polyester cipsler eritilerek ve ince deliklerden geçirilerek paketler halinde sıralanmış veya çekme ipliği olarak kutulara toplanmış devamlı filamentler haline gelirler. Akabinde bu filamentler önce gerdirmeye tabi tutulmakta, sonra kıvrılarak, kesikli elyaf elde edilecek şekilde kesilmektedir. Bununla birlikte, bazı üreticiler ise, polyester cips üretmeksizin PTA ve MEG'i sürekli polimerleşmeye tabi tutmaktadır. Polimerleşme ile ortaya çıkan elyaf ise eriyikten çekilen elyaf olarak adlandırılmaktadır. Eriyikten çekilmiş elyafın döndürülmesiyle oluşan sürekli filament demetlerine çekme ipliği denmekte, bu iplik ise germe, kıvrma ile eğirme işlemlerine tabi tutulmakta ve pamuk ipliğiyle aynı uzunlukta elyaflar olması için sabit uzunluklarda kesilmektedir. Bu kesilmiş elyaflara ise, saf polyester kesikli elyaf denilmektedir. Aynı süreç, gittikçe artan bir oranda geri dönüşen PET şişeler ve diğer atıklarla da sağlanmakta olup, bu şekilde üretilen elyafa ise rejenere polyester kesikli elyaf denilmektedir. Bu ayırım, polyester cipsin, yalnızca saf polyester kesikli elyaf üretiminde kullanılan bir hammadde olarak ortaya çıkmasına ve dolayısıyla polyester kesikli elyaf üretimi için zorunlu bir ürün olmadığı sonucuna varılmasına neden olmaktadır. Polyester kesikli elyaf, her türlü giyim eşyası, halı, döşemelik eşya, perde, yastık/yorgan gibi ev tekstilinde; başka materyallerle birleştirilerek ise halat, ağ gibi ürünlerin yapımında kullanılmaktadır. Polyester elyaf, belli oranda farklı liflerden üretilen elyaflarla karıştırılıp iplik haline getirilerek tekstilde kullanılabilirdiğinden, diğer liflerden üretilen elyaflarla rekabet halindedir. Buna göre polyester elyafın fiyat seviyelerine göre

³ Söz konusu polimerleşme işlemi sonrasında "Polyester Polimer Eriyiği" olarak adlandırılan eriyik ortaya çıkmaktadır. Bu eriyik, farklı kimyasal katkıların eklenmesi suretiyle polyester cips, polyester film ve polyester resin yapımında kullanılabilir.

kullanıcılar doğal elyaflara (pamuk, yün) ve diğer sentetik elyaflara (akrilik, viskon, selüloz, naylon, olefin vb.) geçiş yapabilmektedir.

- (23) Aynı üretim şemaları takip edilerek üretilen polyester filament iplik, polyester kesikli elyaftan, kesintisizliği ile ayrılmaktadır. Polyester filament iplik, her türlü giyim eşyası ve perde, nevresim gibi ev tekstilinde kullanılan kumaşların örme ve dokuma işlemlerinde; otomotiv sektöründe koltuk, kapı paneli ve çatı kaplamalarında kullanılan tekstil ürünlerinde bulunmaktadır. Polyester filament iplikler, kullanım alanlarına göre farklı şekillerde üretilmektedir. Kısmi olarak yönlendirilmiş iplik (Partially Oriented Yarn-POY) esasen bu ipliğin en ham halini oluşturmakta ve bu ipliğin çekilmesiyle polyester çekilmiş dokuma ipliği (Polyester Drawn Textured Yarn-DTY), tamamen yönlendirilmesi ve paralelleştirilmesiyle ise tamamen yönlendirilmiş iplik (Fully Oriented Yarn-FOY) ortaya çıkmaktadır. Kısmi olarak yönlendirilmiş iplik'in (Partially Oriented Yarn-POY) orta seviyede çekilmesi ve daha hızlı bir döndürme sürecine tabi tutulması suretiyle de polyester tamamen çekilmiş iplik (Polyester Fully Drawn Yarn-FDY) elde edilmektedir.
- (24) Polyesterden üretilen diğer bir ürün grubu olan özel mühendislik polimerleri (Polybutylene Terephthalate-PBT) sertlik, dayanıklılık ve sünme oranının düşüklüğü gibi kendilerini değerli kılan istisnai özellikleri olan ürünlerdir. Söz konusu materyaller, sahip oldukları bu özellikleri sayesinde vites, rulman, elektronik ürünler ve otomotiv yedek parçaları gibi yapısal ürünlerin üretiminde kullanılmaktadır.

G.3.2. İlgili Ürün Pazarı

- (25) İlgili ürün pazarının belirlenmesinde talep ikamesi ve arz ikamesine göre bir değerlendirme yapılmaktadır. Talep ikamesinin değerlendirilmesi, tüketici gözünde ilgili ürünün yerine geçer kabul edilen başka ürünlerin belirlenmesini gerektirmektedir. İlgili ürün pazarı tüketicinin gözünde fiyatı, kullanım amaçları ve nitelikleri bakımından birbiriyle değiştirilebilir veya ikame edilebilir olarak kabul edilen bütün mal veya hizmetlerden oluşan pazarları kapsar.
- (26) İşlem taraflarından SASA, polyester kesikli elyaf, polyester filament iplik, özel mühendislik polimerleri, DMT ile polyester cips üretimi ve satışı alanlarında faaliyet göstermektedir. INDORAMA VENTURES GRUBU ise, PET resin, polyester kesikli elyaf, polyester filament iplik, PTA ve polyester cips üretimi ve satışı alanlarında faaliyet göstermektedir.
- (27) Rekabet Kurulunun 09.11.1999 tarihli ve 99-51/556-349 sayılı, 04.11.2004 tarihli ve 04-70/1006-245 sayılı, 17.05.2011 tarihli ve 11-31/630-197 sayılı, 12.03.2014 tarihli ve 14-10/188-79 sayılı kararlarında da aynı pazarlarda gerçekleşen devralma işlemleri değerlendirilmiştir. İlgili kararlarda da aynı ürünlere ilişkin değerlendirme yapılmış ve ürünlerin aynı hammaddeden imal edilmekle beraber nitelikleri, kullanım alanları, üretim süreçleri ve kimi noktalarda kaliteleri bakımından ayrıştığı yönünde tespitler de bulunulmuştur. İlgili kararların tamamında benzer sonuçlara ulaşılmış ve söz konusu ürünlerin her birinin ayrı ayrı pazarlar olarak tanımlanabileceği belirtilmiştir. Avrupa Birliği Komisyonu tarafından alınan 24.11.1998 tarihli ve IV/M.1337 sayılı Koch Industries/Saba/Hoechst, 24.11.1999 tarihli ve COMP/M.1538 sayılı Dupont/Sabancı, 12.11.2001 tarihli ve COMP/M.2628 sayılı Koch/Kosa, 29.07.2004 tarihli ve COMP/M.3472 sayılı Reliance/Trevira, 09.06.2011 tarihli ve COMP/M.6184 sayılı Indorama/Sinterama/Trevira kararlarında ilgili ürünlerin her biri ayrı pazarlar olarak kabul edilmiştir.
- (28) Polyester kesikli elyaf ürününün içerisinde, hammadde olarak polyester cips ya da doğrudan DMT veya PTA kullanılarak üretilen saf polyester elyafın yanı sıra geri dönüştürülmüş ürün (rejenere elyaf) de yer alabilmektedir. Rejenere polyester elyafın ev

tekstili ve giyim tekstilinde kaliteli ürün üretebilmek için kullanılması, geri dönüştürülmüş hammaddenin saflığı ve temizliği ile bağlantılıdır. Geri dönüşüm konusunda toplama ve ayrıştırma tekniklerinin gelişmiş olduğu ülkelerde üretilen rejenere polyester elyafın nihai kullanım bakımından saf polyester elyaf ile arasında bir farklılık bulunmazken, hammaddenin temizlenmesine yönelik ilave maliyetlere katlanmanın tercih edilmemesi nedeniyle ülkemizde üretilen ürünlerde kalite bakımından fark bulunmaktadır. Bunlara ilaveten saf ve rejenere polyester elyaf, fiyat ve kalite anlamında belli ölçüde farklılaşabilen ürünler olmakla birlikte iki ürün arasında arz ikamesi mevcuttur. İki ürün de aynı hattan üretilmekte olup ilave sabit yatırım gerektirmemektedir. Bu çerçevede taraflar ile tarafların rakip ve müşterilerinden elde edilen bilgilere göre Rekabet Kurulu ve AB Komisyonu kararlarında da “polyester kesikli elyaf” şeklinde tanımlanan pazarın içerisinde mevcut dosya kapsamında ilave bir ayırma gidilmesine gerek duyulmamıştır.

- (29) Polyester cips ürünü de kendi içinde düşük viskoziteli (akışkanlık - 78ml/g'dan düşük olanlar) ve yüksek viskoziteli (akışkanlık - 78ml/g veya daha fazla olanlar) olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Yüksek viskoziteli cipsler, PET şişeler gibi ambalaj materyallerinin üretiminde, dolayısıyla ambalaj endüstrisinde; düşük viskoziteli cipsler ise genellikle, polyester kesikli elyaf, polyester filament iplik ve PET film üretiminde, dolayısıyla tekstil ve film üretimi alanlarında kullanılmaktadır. Bu iki türün üretim süreçleri belli bir noktaya kadar aynı olup ürünleri birbirinden ayıran nokta, iki ürününün de üretiminde ortak bir safha olan devamlı polimerizasyonun ilk aşamasında kullanılan katkı maddelerinin farklı olması ve viskozitesi yüksek olan ürünün diğerinden farklı olarak ilave bir safhada katı fazda işlem görmesidir. Ayrıca, viskozitesi düşük polyester cips üretiminde hammadde olarak PTA veya DMT kullanılabilirken viskozitesi yüksek polyester cips üretiminde yalnızca PTA kullanılabilir. Son olarak, iki ürünün fiyatları arasında viskozitesi yüksek olan polyester cipsin fiyatlarının düşük olana oranla %5-10 arasında yüksek olması yönünden de farklılık bulunmaktadır. Dolayısıyla söz konusu iki polyester cips türü arasında arz ve talep bakımından ikame edilebilirlik söz konusu değildir. Bununla birlikte, SASA tarafından üretilen polyester cips ürününün (.....) civarında düşük viskoziteli polyester cipslerden oluştuğu ve INDORAMA VENTURES GRUBU ile Indorama Corporation Şirketler Grubu'nun (INDORAMA CORPORATION GRUBU) Türkiye'ye yönelik olarak gerçekleştirdikleri polyester cips ithalatının (.....) düşük viskoziteli polyester cipslerden oluştuğu belirtilmiştir. Bu nedenle anılan pazarda mevcut dosya kapsamında ilave bir ayırma gidilerek, ilgili ürün pazarı, “düşük viskoziteli polyester cips pazarı” olarak tanımlanmıştır.
- (30) Yukarıda yer verilen bilgiler ışığında ilgili ürün pazarları “polyester kesikli elyaf pazarı”, “polyester filament iplik pazarı”, “özel mühendislik polimerleri pazarı”, “PTA pazarı” “DMT pazarı” ve “düşük viskoziteli polyester cips pazarı” olarak tanımlanmıştır.
- (31) 2010/4 sayılı Tebliğ uyarınca, bildirim konusu işlemde etkilenen ihtimali olan ve taraflardan iki veya daha fazlasının aynı ürün pazarında faaliyette bulunduğu ya da taraflardan en az bir tanesinin bir diğerinin faaliyet gösterdiği herhangi bir ürün pazarının alt veya üst pazarında ticari faaliyette bulunduğu ilgili ürün pazarları etkilenen pazarları oluşturmaktadır.
- (32) Bu kapsamda ilgili işlem bakımından tarafların faaliyetlerinin yatay olarak kesiştiği pazarlar olan “polyester kesikli elyaf pazarı”, “polyester filament iplik pazarı” ve “düşük viskoziteli polyester cips pazarı”; dikey anlamda ise SASA'nın hâlihazırda dikey bütünleşik yapısına INDORAMA'ya devri ile eklenecek olan “PTA pazarı” etkilenen pazarlar olarak belirlenmiştir.

G.3.3. İlgili Coğrafi Pazar

- (33) INDORAMA VENTURES GRUBU, dünyanın hemen hemen her yerine satış yapan uluslararası ölçekte bir teşebbüs olup SASA'nın da Türkiye dışında özellikle Avrupa ülkelerine olmak üzere büyük miktarda satışları bulunmaktadır.
- (34) İşlem taraflarınca üretimi ve satışı yapılan ürünlerin konu olduğu diğer Rekabet Kurulu kararlarında ilgili coğrafi pazar, Türkiye olarak belirlenmiştir. Söz konusu kararlardan yalnızca 04.11.2004 tarihli ve 04-70/1006-245 sayılı kararda, faaliyetlerin Türkiye'den daha geniş bir coğrafyada gerçekleştirildiği ifade edilmiş ancak pazarın "*Türkiye Cumhuriyeti sınırları içindeki alan*" olarak değerlendirilmesinin doğru olacağı sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte 4054 sayılı Kanun'un kapsamını belirleyen 2. maddesi "*Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde mal veya hizmet piyasalarında faaliyet gösteren ya da bu piyasaları etkileyen... rekabeti önemli ölçüde azaltacak birleşme ve devralma niteliğindeki her türlü işlem ve davranışlar... bu Kanun kapsamına girer.*" hükmünü haizdir. Bu çerçevede dosya bakımından, işlemin Türkiye içinde yaratacağı etkinin değerlendirilmesi esas olacağından, ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte, ilgili ürün pazarlarının küresel niteliğinin de değerlendirmede dikkate alınması önem taşıdığından, yapılan analizlerde "Dünya" pazarı da göz önünde bulundurulmuştur.

G.4. Değerlendirme

G.4.1. 2010/4 sayılı Tebliğ Kapsamında Yapılan Değerlendirme

- (35) Bildirim konusu işlem, SABANCI HOLDİNG'in, SASA'daki %51 oranındaki hissesinin INDORAMA tarafından devralınmasına ilişkindir. Devre konu hisseler, SABANCI HOLDİNG'e SASA üzerinde tek başına kontrol imkanı verdiği için işlem sonrasında SASA'nın tek başına kontrolünün INDORAMA'ya geçmesi planlanmaktadır.
- (36) İşlem öncesinde nihai olarak Sabancı Ailesi tarafından kontrol edilen SASA, işlem sonrasında INDORAMA tarafından doğrudan, nihai olarak INDORAMA VENTURES GRUBU tarafından dolaylı olarak kontrol edilecektir. Sonuçta, bildirim konusu işlem, hisse devri niteliği taşımakta ve bu yolla kontrol değişikliğine yol açmaktadır.
- (37) Bu tespitler çerçevesinde anılan işlemin; bir teşebbüsün tamamının doğrudan kontrolünün, hisse satın alınması yoluyla başka bir teşebbüs tarafından devralınması niteliğinde olması nedeniyle, 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin 1. fıkrası kapsamında bir devralma işlemi olduğu sonucuna varılmıştır.
- (38) Dosyada yer alan ciro bilgilerinin incelenmesinden, işlem taraflarının cirolarının 2010/4 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde düzenlenen eşikleri aştığı; dolayısıyla bildirim konusu işlemin, Tebliğ kapsamında izne tabi bir devralma işlemi olduğu anlaşılmıştır.

G.4.2. 4054 Sayılı Kanun'un 7. Maddesi Çerçevesinde Yapılan Değerlendirme

- (39) 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesine göre, bildirim konusu işlemin ilgili pazarda hâkim durum yaratmak veya mevcut bir hâkim durumu daha da güçlendirmek sonucunu doğurup doğurmayacağının değerlendirilmesi gerekmektedir.
- (40) Bununla birlikte, Kurulun iznine bağlı olan birleşme devralma işlemlerinin incelenmesi sırasında öncelikle tarafların tespit edilmesi ve işlem bakımından ilgili teşebbüslerin doğru şekilde ortaya konması gereklidir. 4054 sayılı Kanun'un "*Kapsam*" başlıklı ikinci maddesinde Kanun'da yer alan düzenlemelerin muhatabı olan rekabet hukuku özneleri "*teşebbüs*" kavramı altında toplanmıştır. Teşebbüs kavramı ise 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde "*Piyasada mal ve hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle,*

bağımsız karar verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimler” olarak tanımlanmaktadır. İlgili maddede yer alan “ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimler” kavramı rekabet hukukunda “ekonomik bütünlük” olarak da isimlendirilmekte, rekabet hukuku kurallarının öznesi konumundaki “teşebbüsün” sınırlarının çizilmesinde kullanılmaktadır. 4054 sayılı Kanun’un gerekçesinde ise teşebbüs tanımı yapılırken ekonomik bütünlük ilkesinin benimsendiği; bir yavru şirketin tek başına değil, bağlı olduğu diğer şirket veya şirketlerle beraber değerlendirileceği belirtilmektedir. Bu çerçevede, ilk olarak işlem taraflarından INDORAMA’nın yer aldığı INDORAMA VENTURES GRUBU’nun, INDORAMA CORPORATION GRUBU ile aynı ekonomik bütünlük içinde olup olmadığı değerlendirilmiştir.

G.4.2.1. Ekonomik Bütünlük Değerlendirmesi

- (41) İşlemin devralan tarafında yer alan INDORAMA, dünyanın farklı ülkelerinde faaliyet gösteren INDORAMA VENTURES GRUBU’nun bir parçasıdır. INDORAMA’nın, hâlihazırda herhangi bir üretim veya satış faaliyeti bulunmamaktadır. INDORAMA’nın sermayesinin tamamı Indorama Ventures Plc.’ye ait olup, Indorama Ventures Plc.’nin (.....) oranla çoğunluk hissedarı ise Indorama Resources Ltd.’dir. Indorama Resources Ltd.’nin sermayesinin tamamı da CANOPUS’a ait olup, INDORAMA’yı nihai olarak CANOPUS kontrol etmektedir.
- (42) CANOPUS’un toplam sermayesinin (.....) Alope LOHIA ve Suchitra LOHIA isimli gerçek kişilere, (.....) ise Alope LOHIA ile kardeşlik bağı bulunan Sri Prakash LOHIA’nın kontrolündeki INDORAMA CORPORATION GRUBU’nun parçası olan Indorama Group Holdings Ltd.’ye aittir.
- (43) Rekabet Kurulu kararları⁴ açısından genel itibarıyla, ekonomik bütünlük olgusunun tanımlanabilmesi için üç aşamalı bir yolun izlendiği görülmektedir. Buna göre, öncelikle kişiler ve/veya gruplar arasındaki ekonomik ve ailesel bağların bulunup bulunmadığı; akabinde ekonomik bağların temeli, niteliği, büyüklüğü tespit edilmeli ve varsa bağımsız faaliyetlerle karşılaştırılmalı; tüm bu tespitlere dayanılarak taraflar arasında çıkar birliği olup olmadığı belirlenmelidir. Çıkar birliği kavramı, buna bağlı olarak ortadan kalkan “rekabet motivasyonu”na dayandırılmış, rekabet motivasyonu ise bağımsız faaliyetler ve ekonomik bağımlılık ile ilişkilendirilmiştir. Ayrıca Kurul kararlarında; “teşebbüs”, ekonomik bütünlük” ve “kontrol” gibi kavramların değerlendirilmesinde, sadece şekil ve yapının değil, esasın da dikkate alınması gerektiği, bu değerlendirmelerde “bağımsız karar alabilme” ve kararlar üzerinde “belirleyici etki” uygulayabilmenin önem kazandığı, hukuki veya fiili olarak gerçekleşecek belirleyici etki bakımından sadece somut ve gerçekleşmiş etki unsurlarının değil, potansiyel olarak belirleyici etki uygulama olanağı veren unsurların da değerlendirmeye alınması gerektiği, potansiyel olarak belirleyici etki uygulama olanağını, başka bir ifade ile dolaylı kontrolün varlığını ortaya koyabilmek içinse finansal kaynak veya ailesel bağların yeterli olduğu da belirtilmektedir.
- (44) Yukarıda yer verilen genel açıklamalar çerçevesinde, dosya mevcudu bilgi ve belgelerden; bahse konu iki grup açısından ekonomik bütünlüğün bulunup bulunmadığını tespit edebilmek amacıyla, devralan ana şirketin esas sözleşmesinde düzenlenen toplantı ve oy nisapları; şirketlerdeki karşılıklı hissedarlık ve yönetim kurulu üyelikleri ile bunların kararların alınmasındaki belirleyici etkisi; veto haklarının bulunup bulunmadığı; hisse gruplarına tanınan haklarda değişiklik yapılabilmesini sağlayacak düzenlemelerin varlığı; ilgili grupların ortaklaşa kontrol ettikleri (.....) unvanlı şirketin elde ettiği cironun grupların

⁴ Rekabet Kurulunun 07.02.2008 tarihli ve 08-12/130-46 sayılı GıdaSa ve 16.12.2010 tarihli ve 10-78/1645-609 sayılı BOĞAZIÇI kararları.

cirosu içindeki payı ve ilgili grupların birbirlerinden ve birbirlerinin grup şirketlerinden yaptıkları alımların toplam alımları içindeki oranı şeklinde sıralanabilecek çeşitli unsurların incelendiği anlaşılmıştır.

- (45) Bu çerçevede, (.....). Öte yandan, iki grubu da ayrı ayrı nihai olarak kontrol eden gerçek kişiler olan Sri Prakash LOHIA ile Alope LOHIA kardeşlerdir. Bu bakımdan, ilgili grupları nihai olarak kontrol eden gerçek kişiler arasında ailevi bağlar olduğu anlaşılmaktadır. Ancak ailevi bağların bu anlamda her kültürde aynı işleve sahip olmaması nedeniyle ekonomik bütünlük değerlendirmesi bakımından etkisinin düşük olabileceği de göz önünde bulundurulmalıdır. Bununla birlikte, Sri Prakash LOHIA'nın, CANOPUS'taki (.....) oranındaki hissedarlığı vasıtasıyla INDORAMA VENTURES GRUBU kaynaklı temettü geliri elde ettiği ve dolayısıyla ilgili grupla arasında bir çıkar birliği olduğu hususu da dikkate alınmalıdır.
- (46) Bu bölümde yer verilen tüm bilgiler bir arada değerlendirildiğinde, taraflar arasındaki rekabet motivasyonunu ortadan kaldıracak ölçüde çıkar birliğinin oluşmadığı, ancak bununla beraber ilgili gruplarının birbirlerine dönük olarak potansiyel bir belirleyici etki yaratma olasılıklarının olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna ilaveten, dosya kapsamında raportörlerce işlem taraflarının müşterileri ve rakipleri ile yapılan görüşmelerde, piyasa oyuncuları tarafından ilgili grupların ayrı teşebbüsler olarak algılanmadığı izlenimi edinilmiştir. Dosya konusu işlem bakımından, ilgili grupların ekonomik bütünlük olarak kabul edilip edilmemelerinin değerlendirmeyi önemli ölçüde etkilemeyecek olması nedeniyle bu konuda net bir tanımlama yapılmasına gerek görülmemeyerek işlem temelde ekonomik bütünlük olduğu varsayımı altında değerlendirilmiştir.

G.4.2.2. Etkilenen Pazarlar Bakımından Değerlendirme

- (47) 2010/4 sayılı Tebliğ'in 13. maddesinde, birleşme ve devralmalar değerlendirilirken özellikle; ilgili pazarın yapısı, ülke içinde veya dışında yerleşmiş olan teşebbüslerin fiili ve potansiyel rekabeti, teşebbüslerin pazardaki durumu, ekonomik ve mali güçleri, sağlayıcı ve müşteri bulabilme alternatifleri, arz kaynaklarına ulaşabilme imkânı, pazarlara giriş engelleri, arz ve talep eğilimleri, tüketicilerin menfaatleri, tüketici yararına olan etkinlikler ve diğer hususların göz önünde tutulacağı belirtilmiştir. Kurul tarafından yapılacak değerlendirme neticesinde tek başına ya da birlikte hâkim durum yaratmaya veya hâkim durumu daha da güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin bütünü yahut bir kısmında rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran birleşme veya devralmalara izin verilmeyeceği hükme bağlanmıştır.
- (48) 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde hâkim durum; "*belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü*" şeklinde tanımlanmaktadır. Rekabet Kurulunun birçok kararında da ortaya konulduğu üzere, tek başına yeterli olmamakla birlikte, bir teşebbüsün hâkim durumda bulunup bulunmadığının tespit edilmesinde en önemli unsurlarından biri pazar payıdır. Ancak, uygulamada hangi büyüklükteki pazar payının hâkim durum oluşturabilecek bir pazar gücü olarak değerlendirileceğine ilişkin rekabet hukuku doktrini ve içtihadında kesin bir ölçüt bulunmamaktadır. Çok yüksek pazar payları (örneğin; %50'den yüksek paylar) hâkim durumun varlığının göstergesi olarak kullanılabilirken, pazardaki rakipler kendi satış miktarlarını artırma kapasitesi ve güdüsüne sahip olmaları halinde yüksek pazar payına sahip teşebbüs üzerinde rekabetçi baskı oluşturabilirler. Bazı durumlarda, %40-50 seviyesinin altında da rakiplerin güç ve kapasitelerine göre rekabetçi kaygılar söz konusu olabilir. Ayrıca pazar paylarına ilişkin değerlendirmelerde, pazar paylarının sürekliliği de önem kazanabilmektedir. Kurulun yerleşik uygulamasında ise genel olarak %40'ın altında

pazar payına sahip olan teşebbüslerin hâkim durumda olması ihtimalinin düşük olduğu kabul edilmekte⁵, bu oranın üzerinde pazar payına sahip teşebbüsler bakımından ise ilave değerlendirmeye gidilmektedir.

- (49) Yatay Birleşme ve Devralmaların Değerlendirilmesi Hakkında Kılavuz'da belirtildiği üzere pazar payları ve yoğunlaşma seviyeleri, pazar yapısı ile birleşme işleminin tarafları ve diğer teşebbüsler arasındaki rekabete ilişkin önemli bilgiler sunan öncül göstergeler olup, bu tür kaygıların mevcudiyeti konusunda kesin hüküm oluşturmazlar. Hâkim durumun tespitinde temel olarak dikkate alınacak ölçütlerden ilki, ilgili teşebbüsün ve rakiplerin pazardaki konumuyken, bunun yanında pazara girişin veya pazarda büyümenin önünde engeller bulunup bulunmadığı, müşterilerin sağlayıcı değiştirme olanakları da değerlendirilmesi gereken hususlardandır.

G.4.2.2.1. PTA Pazarı

- (50) Taraflardan sadece devralanın faaliyetinin bulunduğu PTA pazarı, devre konu teşebbüs tarafından üretilen polyester ürünlerinin hammaddesi niteliğindedir. İşleme birlikte oluşacak yapıda DMT'ye alternatif olarak kullanılabilir PTA hammaddesi bakımından yeni bir dikey entegrasyon ortaya çıkacaktır.
- (51) Bu çerçevede öncelikle belirtilmelidir ki; 12.03.2014 tarihli ve 14-10/188-79 sayılı Rekabet Kurulu kararı ile PET resin pazarında faaliyet gösteren ve benzer şekilde PTA ile arasında dikey ilişki bulunan Artenius Turkpet Kimyevi Maddeler A.Ş.'nin INDORAMA VENTURES GRUBU tarafından devralınmasına izin verilmiştir. Anılan karara ilişkin 07.03.2014 tarihli dosyada; devralan teşebbüs konumunda bulunan INDORAMA'nın, PTA pazarındaki payının yaklaşık (.....) ve PTA'nın Türkiye'deki tek üreticisinin PETKİM olduğu, PETKİM'in üretiminin toplam tüketimin yaklaşık (.....) karşıladığı ve pazarın geri kalanını ithalat yoluyla yapılan satışların oluşturduğu belirtilip, devralma işleminin PTA pazarında herhangi bir hâkim durum yaratmayacağı sonucuna ulaşılmıştır.
- (52) Yatay Olmayan Birleşmeler Hakkında Kılavuz'da, dikey birleşmeler bakımından birleşik teşebbüsün her bir pazardaki pazar payının %25'in altında olması halinde belirli istisnalar haricinde incelemenin derinleştirilmesine gerek olmadığı belirtilmektedir. Sonraki bölümlerde yer verileceği üzere, devre konu teşebbüsün PTA girdisini kullanabileceği pazarlardaki payının bu oranın üstünde olması nedeniyle işlemin girdi ve müşteri kısıtlaması bağlamında olası etkileri değerlendirilmiştir.
- (53) Girdi kısıtlaması; işlem sonrası birleşik teşebbüsün, alt pazardaki rakiplerin ihtiyacı olan önemli girdilere erişimini kısıtlaması ve bu yolla rakiplerin maliyetlerini artırması olarak ifade edilebilir. Polyester ürünlerinin üretimi bakımından PTA'ya alternatif olarak DMT ürününün de hammadde olarak kullanılması mümkündür ve devre konu SASA DMT'nin Türkiye'deki tek üreticisi konumundadır. Hâlihazırda Türkiye'de DMT talebi sınırlı olup, (.....). PETKİM Türkiye'deki tek PTA üreticisi konumunda olup pazarda (.....) ithalat gerçekleştirilmektedir. Bununla birlikte, 14.08.2014 tarihinde yürürlüğe giren tebliğ ile AB üyesi ülkeler dışında birçok ülkeden yapılan PTA ithalatına ek mali yükümlülük getiren korunma önlemi uygulanmaya başlamıştır.

⁵ Rekabet Kurulunun 17.06.2010 tarihli ve 10-36/575-205 sayılı, 06.10.2010 tarihli ve 10-52/956-335 sayılı, 29.12.2010 tarihli ve 10-62/1286-487 sayılı kararları.

Tablo 1: Türkiye PTA Pazarına İlişkin Bilgiler

	2011	2012	2013
PETKİM Satış Miktarı (Ton)	(.....)	(.....)	(.....)
INDORAMA Satış Miktarı (Ton)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam İthalat Miktarı (Ton)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam Tüketim Miktarı (Ton)	(.....)	(.....)	(.....)
PETKİM Pazar Payı (%)	(.....)	(.....)	(.....)
INDORAMA VENTURES GRUBU Pazar Payı (%)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam İthalatın Pazar Payı (Taraflar Dâhil) (%)	(.....)	(.....)	(.....)

- (54) PTA pazarı yüksek ilk yatırım maliyeti nedeniyle giriş engellerinin bulunduğu, iç pazarda ithalatın önemli rol oynadığı ve bu nedenle global niteliğe sahip bir pazardır.
- (55) INDORAMA VENTURES GRUBU Hollanda (.....), İtalya (.....), ve Endonezya'da (.....) yer alan tesisleri ile Tayland'da (.....) yer alan iki tesisinde PTA üretimi gerçekleştirmekte olup, bu kapasitelerin toplamı (.....).
- (56) INDORAMA VENTURES GRUBU'nun güncel PTA üretim kapasitesi, 2012 yılı toplam dünya üretim kapasitesinin yaklaşık (.....) karşılık gelmektedir. 2013 yılı (tahmini) dünya PTA üretim kapasitesinde ise yaklaşık %20 artış öngörüldüğünden INDORAMA VENTURES GRUBU'nun payı daha da düşük olacaktır.
- (57) İşlemin devralan tarafının Türkiye PTA pazarındaki payı (.....) ile sınırlıdır. Buna ilaveten, ithalat anılan pazarda son üç yılda yaklaşık (.....) ile (.....) arasında değişen oranlarda pay almış olup müşterilerden elde edilen bilgilere göre, ithal ürün kullanımında herhangi bir engel ya da zorluk bulunmamaktadır. Bu sebeple dünya genelindeki üretim kapasiteleri dikkate alınmış ve işlemin devralan tarafının bu pazardaki payının yaklaşık olarak (.....) seviyesinde olduğu görülmüştür. Söz konusu veriler, işlem sonrası birleşik teşebbüsün PTA'nın alt pazarları olan polyester ürünleri pazarlarında faaliyet gösteren mevcut rakiplerinin ya da pazara yeni girecek teşebbüslerin PTA hammaddesine erişimini kısıtlama imkânının bulunmayacağına işaret etmektedir. Dolayısıyla, işlemin PTA hammaddesine erişimin kısıtlanması bakımından rekabetçi endişe doğurmayacağı anlaşılmıştır.
- (58) Birleşik teşebbüsün, üst pazardaki rakiplerinin yeterli müşteri tabanına erişimini kısıtlaması anlamına gelen müşteri kısıtlaması şeklinde pazarı kapama olasılığının değerlendirilebilmesi için ise üst pazardaki mevcut ve potansiyel rakiplerin alt pazarda ürünlerini satabilecekleri yeterli alternatiflerin bulunup bulunmadığı incelenmelidir. PTA ürünü polyester elyaf üretimi haricinde PET resin, PET şişe, PET film gibi diğer polyester ürünlerinin üretiminde de kullanılmaktadır. SASA'nın alımları PETKİM'in toplam PTA satışlarının 2011, 2012 ve 2013 yıllarında sırasıyla (.....)(.....) ve (.....) oluşturmaktadır. Bu bakımdan, işlem sonrasında PTA pazarında müşteri kısıtlaması şeklinde ortaya çıkabilecek bir rekabetçi endişenin de bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

G.4.2.2.2. Düşük Viskoziteli Polyester Cips Pazarı

- (59) Düşük viskoziteli polyester cips, PET film, saf polyester kesikli elyaf ve filament iplik üretimi bakımından hammadde niteliğindedir. Bahse konu pazar ile polyester kesikli elyaf ve polyester filament iplik pazarları bakımından işlem ile yeni bir dikey bütünleşme oluşmamakta, hâlihazırda dikey bütünleşik yapıda olan iki teşebbüs bir araya gelmektedir. Bu çerçevede öncelikle, bu pazardaki yatay ilişkiler değerlendirilecek olup, aşağıdaki tabloda tarafların Türkiye pazarındaki payları sunulmaktadır.

Tablo 2: Düşük Viskoziteli Polyester Cips Pazarında Birleşme Sonrası Pazar Payları (%)

	2011	2012	2013
SASA + INDORAMA VENTURES	(.....)	(.....)	(.....)
SASA + INDORAMA VENTURES+INDORAMA CORPORATION	(.....)	(.....)	(.....)
İthalat Toplam (Taraflar Hariç)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam Pazar	100	100	100

(60) Bahse konu pazarda, yerli üreticiyi uluslararası rekabetten korumayı amaçlayan herhangi bir korunma önlemi (anti-damping vb.) bulunmamaktadır. Bu sebeple SASA'nın ilgili pazardaki konumu değerlendirilirken ithalatın son üç yılda pazardan aldığı pay da önem kazanmaktadır. 2011 yılında ithalat; pazarın (.....) oluştururken, 2012 yılında bu oran (.....) düşmüş, 2013 yılında ise (.....) yükselmiştir. Müşterilerden elde edilen bilgilere göre; polyester cips ürünü ithalat yoluyla daha avantajlı fiyatlarla temin edilebilmekte, dünya pazarında kalite ve fiyat olarak her iki firmaya da alternatif olabilecek firmalar bulunmaktadır. Öte yandan, özellikle Uzakdoğu'dan yapılan alımlar bakımından ürünün teslimat süreleri uzamakta ve daha yüksek stok tutma gerekliliği ortaya çıkmakta bu da ilave maliyet yaratmaktadır. Ancak, bu ilave maliyetlerin ithalatın ilgili pazardan önemli bir pay almasına engel teşkil etmediği de görülmektedir. Taraflarca, (.....) ifade edilmiştir. Anılan yıl, toplam pazar talebinin de (.....) gerilediği görülmektedir. Ayrıca, SASA'nın anılan ürünün satışları bakımından (.....) belirtilmiştir. Bu husus da (.....) doğrudan bir ilişki olmadığı izlenimini vermektedir.

(61) İşlem sonrası birleşik teşebbüsün pazar payının ise, işlem tarafı INDORAMA VENTURES GRUBU ile INDORAMA CORPORATION GRUBU'nun aynı ekonomik bütünlük içerisinde bulunduğu varsayımıyla hesaplanması durumunda, 2011 yılı temel alındığında (.....), 2012 yılı temel alındığında (.....), 2013 yılı temel alındığında ise (.....) olacağını belirtmek mümkündür. Diğer yandan devre konu SASA'nın pazar payında son üç yıl içerisinde (.....) aşan değişimler görülmektedir. İşlem ise, devralan grup tek başına değerlendirildiğinde (.....), diğer grup ile aynı ekonomik bütünlük içerisinde değerlendirildiğinde ise (.....) pazar payı artışına sebep olmaktadır. Buna göre, işlem sonrasında birleşik teşebbüsün pazar payının (.....) aşabilecek dalgalanmalarla (.....) aralığında gerçekleşeceği anlaşılmıştır.

Tablo 3: Düşük Viskoziteli Polyester Cips Pazarında Birleşme Öncesi Pazar Payları (Rakipleri Gösterir) (%)

	2011	2012	2013
SASA	(.....)	(.....)	(.....)
INDORAMA VENTURES + INDORAMA CORPORATION	(.....)	(.....)	(.....)
Huvis Corporation (Güney Kore)	(.....)	(.....)	(.....)
Invista Resins Fibers GMBH (Almanya)	(.....)	(.....)	(.....)
JBF Industries Limited (Hindistan)	(.....)	(.....)	(.....)
Jiangsu Sanfangxiang Int. Trade Co. Ltd. (Çin)	(.....)	(.....)	(.....)
Novatex Ltd. (Pakistan)	(.....)	(.....)	(.....)
KP Chemtech Corp. (Güney Kore)	(.....)	(.....)	(.....)
Sinopec Europa Handels GMBH (Çin)	(.....)	(.....)	(.....)
SPEC (İran)	(.....)	(.....)	(.....)
Vinmar International Ltd. (Aracı Şirket)	(.....)	(.....)	(.....)
İthalat (Diğer)	(.....)	(.....)	(.....)

Toplam Pazar	100	100	100
--------------	-----	-----	-----

- (62) İlgili pazar paylarının incelenmesinden; işlemin devralan tarafı da dahil olmak üzere global oyuncuların ve SASA'nın pazar paylarının yıldan yıla önemli değişiklikler gösterebildiği ve değişen rekabet koşulları doğrultusunda pazardaki büyüklüklerin de farklılaştığı anlaşılmaktadır. Ayrıca, ilgili ürün pazarlarında faaliyet gösteren birçok aracı şirketin olduğu anlaşılmış olup, tabloda bu şirketlerden yurtdışı merkezli Vinmar International Ltd.'nin (VINMAR) pazar payına yer verilmiştir. Bununla birlikte, VINMAR'a atfedilen pazar payının 2011 yılı için (.....) menşeli, 2012 yılı için (.....) menşeli, 2013 yılı içinse (.....) menşeli üreticilere ait olduğu ve bu pazar payının tarafların rakibi olan üreticilere dağılacığı göz önünde bulundurulmalıdır. İşlemin devralan tarafının ise Türkiye'ye ihraç ettiği ürünler Endonezya ve Tayland menşeli olup söz konusu dağıtımdan herhangi bir pay almayacağı anlaşılmıştır.
- (63) Öte yandan, ilgili pazarda üretim faaliyeti olan, biri Avrupa Serbest Bölgesi'nde faaliyet gösteren, üç yerli teşebbüs daha bulunmaktadır. Bunlardan ilki Zorlu Grubu'na ait KORTEKS'tir. KORTEKS (.....) gerçekleştirmekte, iç piyasaya satış yapmamaktadır
- (64) Toplam pazar talebinin son üç yıl içerisinde (.....) ton aralığında gerçekleştiği dikkate alındığında, (.....) kapasite kullanım oranı bulunan KORTEKS'in bu oranı arttırarak ilgili ürünün satışına başlaması durumunda birleşik teşebbüsün üzerinde potansiyel anlamda rekabetçi baskı uygulayabileceği kanaati bulunmaktadır. Yerleşik satış ve dağıtım ağıyla kısa süreli teslimatlar yapabilecek yerli bir üretici konumunda olması KORTEKS'in bu konumunu güçlendirebilecektir.
- (65) Pazarda üretim gerçekleştiren ikinci yerli teşebbüs Avrupa Serbest Bölgesi'nde üretim yapan POLYPLEX'tir. İlgili teşebbüsün üretim kapasitesi (.....) ton olup, üretim miktarları 2011 yılında (.....) ton, 2012 yılında (.....) ton, 2013 yılında (.....) ton'dur. Teşebbüsün ilgili yıllardaki kapasite kullanım oranları (.....) arasında değişmektedir. (.....)
- (66) Pazarda üretim yapan bir diğer teşebbüs ise, polyester cips üretimine yeni başlayan KOZA POLYESTER'dir. İlgili pazara girişte ilk yatırım maliyetinin oldukça yüksek olduğu, orta ölçekli bir fabrikanın üretime başlama süresinin 3-3,5 yılı bulabildiği, bununla birlikte özellikle üretim maliyetlerinin düşük olduğu Uzakdoğu kaynaklı yoğun rekabetin pazardan kâr elde etmeyi zorlaştırdığı müşteriler ve rakiplerce ifade edilmiştir. Bununla birlikte tekstil sektöründe faaliyet gösteren bir firmanın iştiraki olan KOZA POLYESTER, 2013 yılında düşük viskoziteli polyester cips üretimine başlayarak pazara giriş yapmıştır.
- (67) Söz konusu dönemde, INDORAMA VENTURES GRUBU ve INDORAMA CORPORATION GRUBU dışarıda tutularak hazırlanmış ithalat verilerine bakıldığında ise; yerli üreticiye göre uzun teslimat süresine sahip olmasına rağmen pazarın yaklaşık yarısını oluşturan ithalatın birçok ülkeden gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu verilerde ithalatta öne çıkan ülkelerin Çin, Almanya, Hindistan, Pakistan ve Güney Kore olduğu anlaşılmaktadır. 2011, 2012 ve 2013 yıllarında sırasıyla Çin'den toplam pazarın (.....),(.....) (.....); Almanya'dan toplam pazarın (.....),(.....)(.....); Hindistan'dan toplam pazarın (.....),(.....)(.....); Pakistan'dan toplam pazarın (.....),(.....)(.....); Güney Kore'den ise toplam pazarın (.....),(.....)(.....) oranında ithalat yapıldığı görülmektedir.
- (68) Pazarın global niteliği ve iç pazarda ithalatın önemli rol oynaması nedeniyle işlemin Türkiye pazarı için etkisi incelenirken, dünya ölçeğinde de değerlendirilmesi yararlı olacaktır. Devralan INDORAMA VENTURES GRUBU'nun, Tayland'da yer alan tesisinin polyester cips üretim kapasitesi (.....) ton/yıl'dır. INDORAMA COPRORATION GRUBU'nun ise Endonezya'da yer alan tesisinin (.....) ton/yıl polyester cips üretim kapasitesi bulunmaktadır. İki grup bir arada değerlendirildiğinde işlem sonrasında birleşik

teşebbüsün yaklaşık (.....) düşük viskoziteli polyester cips üretim kapasitesinin olacağı görülmektedir.

- (69) Türkiye'ye ithalatın gerçekleştirildiği ülkelerin düşük viskoziteli polyester cips üretim miktarlarına bakıldığında ise ithalatta öne çıkan ülkeler olan Çin, Hindistan, Almanya, Pakistan ve Güney Kore'de 2012 yılında gerçekleştirilen toplam düşük viskoziteli polyester cips üretim miktarının (.....) ton olduğu ve işlem sonrası tarafların ulaştığı toplam üretim kapasitesinin bu rakamın (.....) denk geldiği anlaşılmaktadır. Öte yandan, bu ülkelerden Çin'in tek başına söz konusu toplam üretimin üçte birinden fazlasını oluşturduğu görülmektedir. Ayrıca, korunma önlemlerinin bulunmadığı bu pazarda Çin'den gerçekleştirilen ithalatın pazar payının da artış eğiliminde olduğu tespit edilmiştir.
- (70) Türkiye pazarı açısından, tekstil sektöründe genel olarak müşterilerin tedarikçi değiştirmelerinin önünde önemli bir engel bulunmadığı söylenebilecektir. Öte yandan, PET film üreticilerinin tedarikçi değiştirirken kendi müşterilerinden hammaddenin uygunluğuna ilişkin olumlu geri dönüş almalarının belirli bir süre gerektirdiği anlaşılmıştır. Bununla birlikte, pazarda, münhasır ya da uzun süreli alım sözleşmelerinin bulunmadığı, alımların genel itibarıyla pazarlık usulüyle yapılabildiği ve teşebbüslerin genellikle birden fazla kaynaktan ürün temin ettikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra ilgili pazarda gerçekleşen ithalatın ülkeler bazındaki dağılımının da yıllar içerisinde değişkenlik gösterebildiği anlaşılmaktadır.
- (71) Polyester cipsin dünyada çoğunlukla dikey entegre ve belirli ölçeğe sahip teşebbüslerce üretilmesi nedeniyle Türkiye'deki üreticiler, söz konusu entegre global rakiplerle daha etkin şekilde rekabet edebilmek için entegre bir yapıya ihtiyaç duymaktadırlar. Öte yandan, söz konusu global rakiplerin birçoğu devlet teşviklerinin/sübvansiyonların yoğun şekilde verildiği ve işçilik maliyetlerinin düşük olduğu ülkelerde faaliyet göstermekte olup, bunun getirdiği maliyet avantajını da fiyatlarına yansıtılabilmektedir. Yerli üreticilerin düşük kapasite kullanım oranlarıyla faaliyette bulunmasının ve pazar paylarının değişkenlik göstermesinin nedeni, korunma önlemlerinin bulunmadığı pazarda global rakiplerin yarattığı rekabetçi baskı şeklinde ifade edilebilir.
- (72) Netice itibarıyla, tarafların son üç yıldaki pazar payları dikkate alındığında, işlem sonrası birleşik teşebbüsün pazar payının (.....) arasında değişebileceği görülmektedir. Bununla birlikte incelemeye konu pazarda korunma önlemleri bulunmamakta ve devre konu yerli üreticinin pazar payı da yıllar içerisinde (.....) aşan oranlarda değişebilmektedir. Hâkim durum tespitinde pazar paylarına ilişkin yapılan değerlendirmelerde pazar paylarının seviyesinin yanı sıra süreklilik taşıyıp taşımadığı hususu da önem arz etmektedir. Öte yandan, müşterilerin pazarın genelindeki alım davranışları da dikkate alındığında, ilgili pazar bakımından ithalatın önemli bir rekabetçi baskı oluşturduğu söylenebilecektir. Devralan teşebbüsün de Türkiye'ye ihracatının olduğu dikkate alınarak, birleşik teşebbüsün ulaşacağı üretim kapasitesi, ithalatta önemli paya sahip olan diğer ülkelerdeki üretim miktarları ile karşılaştırılmış ve bunun sonucunda işlem sonrasında ithalatın rekabetçi baskısının devam edeceği anlaşılmıştır. Buna ilaveten, hâlihazırda satış gerçekleştirilmemekle birlikte üretim miktar ve kapasitesi dikkate alındığında başta KORTEKS olmak üzere yerli üreticilerin de işlem sonrasında birleşik teşebbüs üzerinde potansiyel rekabet baskısı oluşturması mümkündür. Bu çerçevede ilgili işlemin, anılan ilgili pazar bakımından hâkim durum yaratılması veya mevcut bir hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağı kanaatine varılmıştır.

G.4.2.2.3. Polyester Kesikli Elyaf Pazarı

- (73) Polyester kesikli elyaf pazarında SASA haricinde faaliyet gösteren yerli üreticiler rejenere (geri dönüşüm) elyaf üretmektedir. Aşağıdaki tablolarda, söz konusu üreticiler, taraflar ve ithalatın ilgili pazardan aldıkları paylar görülebilmektedir.

Tablo 4: Polyester Kesikli Elyaf Pazarında Birleşme Öncesi ve Sonrası Pazar Payları (%)

	2011	2012	2013
SASA	(.....)	(.....)	(.....)
INDORAMA VENTURES	(.....)	(.....)	(.....)
INDORAMA CORPORATION	(.....)	(.....)	(.....)
INDORAMA VENTURES +INDORAMA CORPORATION	(.....)	(.....)	(.....)
SASA+INDORAMA VENTURES +INDORAMA CORPORATION (Birleşme Sonrası)	(.....)	(.....)	(.....)
BOZOĞLU	(.....)	(.....)	(.....)
PETFİBER	(.....)	(.....)	(.....)
RİTAŞ	(.....)	(.....)	(.....)
Diğer	(.....)	(.....)	(.....)
İthalat Toplam (Taraflar Hariç)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam Pazar	100	100	100

Tablo 5: Polyester Kesikli Elyaf Pazarında Birleşme Öncesi Pazar Payları (Rakipleri Gösterir) (%)

	2011	2012	2013
SASA	(.....)	(.....)	(.....)
INDORAMA VENTURES +INDORAMA CORPORATION	(.....)	(.....)	(.....)
Yerli Üreticiler	(.....)	(.....)	(.....)
Far Eastern New Century Corporation (Tayvan)	(.....)	(.....)	(.....)
Reliance Industries Limited (Hindistan) + Recron Sdn. Bhd. (Malezya)	(.....)	(.....)	(.....)
Shanghai Hengyi Polyester Fiber Co. Ltd. (Çin)	(.....)	(.....)	(.....)
Jiangyin Changlong Chemical Fiber (Çin, Vietnam)	(.....)	(.....)	(.....)
Jiangyin Hailun Chemical Fibre Co. Ltd. (Çin)	(.....)	(.....)	(.....)
Jiangyin Huahong Chemical Fiber Co. Ltd. (Çin)	(.....)	(.....)	(.....)
M&G Fibras Brasil S.A. (Brezilya)	(.....)	(.....)	(.....)
Sadat City Chemical Fiber Textile Ltd. (Mısır)	(.....)	(.....)	(.....)
Syna Fiber Delijan (İran)	(.....)	(.....)	(.....)
Petrovietnam Petrochemical and Tex. Fiber JSC (Vietnam)	-	-	(.....)
Silco SA. (Aracı Şirket)	(.....)	(.....)	(.....)
Traside SA. (Aracı Şirket)	(.....)	(.....)	(.....)
İthalat Diğer	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam Pazar	100,00	100,00	100,00

- (74) Yerli üreticilerin pazardan aldıkları pay, 2011 yılında %(.....), 2012 yılında (.....), 2013 yılında (.....) olarak gerçekleşmiş olup, ithalatın pazardan aldığı pay, 2011 yılında (.....), 2012 yılında (.....), 2013 yılında (.....) olarak gerçekleşmiştir. INDORAMA VENTURES GRUBU'nun INDORAMA CORPORATION GRUBU ile aynı ekonomik bütünlük içerisinde bulunduğu varsayıldığında devralma işlemi sonrasında SASA'nın pazar payının en fazla (.....) oranında artacağı görülmektedir.
- (75) Ayrıca ilgili ürün pazarlarında faaliyet gösteren birçok aracı şirketin olduğu anlaşılmış olup yukarıdaki tabloda bu şirketlerden yurtdışı merkezli Silco SA. (SILCO) ve Traside SA.'nın (TRASIDE) pazar paylarına yer verilmiştir. SILCO'ya atfedilen pazar payının 2011 yılı için (.....) menşeli, 2012 yılı için (.....) menşeli, 2013 yılı için (.....) menşeli üreticilere ait olup bu pazar payının tarafların rakibi olan üreticilere dağılıacağı göz önünde bulundurulmalıdır. TRASIDE'a atfedilen pazar payının 2011 yılı için (.....) menşeli, 2012 yılı için (.....)

menşeli, 2013 yılı için (.....) menşeli üreticilere ait olup, bu pazar payının da tarafların rakibi olan üreticilere dağılacağı dikkate alınmalıdır. İşlemin devralan tarafının ise Türkiye'ye ihraç ettiği ürünler Tayland ve Endonezya menşeli olup söz konusu dağıtımdan herhangi bir pay almayacağı belirtilmelidir.

- (76) Bahse konu pazarda yerli üreticiyi uluslararası rekabetten korumayı amaçlayan korunma önlemleri bulunmaktadır. Bu önlemler devralan firmanın faaliyet gösterdiği ülkeleri de kapsamaktadır. Ayrıca, ilgili pazarda, global üreticilerin yaptıkları ithalatlar vasıtasıyla pazardan aldıkları payların değişkenlik gösterebilmesine rağmen en az üç teşebbüsün sürekli olarak devralan taraftan daha yüksek pazar payı aldığı ve her yıl başka teşebbüslerin de devralan tarafın pazar payının üzerine çıkabildiği gözlemlenebilmektedir.
- (77) İncelemeye konu pazarda, belirli ülkelerden yapılan ithalatta CIF değerinin (mal bedeli, sigorta ve navlun) belirli bir yüzdesi oranında anti-damping vergisi uygulanmakta ve bu şekilde ithalata karşı yerli üretici korunmaktadır. Buna göre, tarafların yukarıdaki pazar paylarının gerçekleştiği ilgili dönemlerde INDORAMA VENTURES GRUBU'nun faaliyet gösterdiği Tayland için %15-22, INDORAMA CORPORATION GRUBU'nun faaliyet gösterdiği Endonezya için %6,2-12 oranında anti-damping vergisi uygulanmaktadır. Aynı dönemde Güney Kore (%10), Çin (0,21 ABD Doları/kg), Tayvan (%6,4-%20,1), Hindistan (%16,5-23,9) da önlem uygulanan ülkeler arasındadır. Önümüzdeki dönemde ise anti-damping vergisinin, Endonezya, Güney Kore ve İran (%20,55-22) için 2017 yılına kadar; Çin için 2018 yılına kadar yürürlükte kalacağı anlaşılmıştır. Tayland, Tayvan ve Hindistan için ise Nisan 2014'de sona ermesi öngörülen önlem hâlihazırda uygulanmakta olup, söz konusu önlemin uygulamasının devam edip etmeyeceği yürütülmekte olan nihai gözden geçirme soruşturmasının sonunda belirlenecektir.
- (78) Söz konusu önlemlerin varlığı, devralan tarafın son üç yılda sahip olduğu (.....) oranındaki pazar payının olması gerekenin altında ve SASA'nın (.....) aralığındaki pazar payının olması gerekenin üstünde gerçekleştiği sonucuna da yol açmaktadır. Öte yandan, korunma önlemlerine karşın pazarda ithalat (.....) seviyesinde pay almakta ve müşterilerden elde edilen bilgilere göre ithal ürünler SASA'nın ürünlerinden daha düşük fiyatla temin edilebilmektedir. Müşterilerce SASA'nın ürünlerinin; korunma önlemlerinin varlığının yanı sıra, kalitede devamlılığın sağlanması, gümrük işlemlerine ihtiyaç duyulmaması, teslimat sürelerinin ithal ürünlere kıyasla kısa olması nedeniyle tedarik kolaylığı ve stok tutma gerekliliğinin olmaması ile SASA'nın satış sonrası hizmetler ve teknik destek sunması gibi nedenlerle tercih edildiği belirtilmiştir. Bununla birlikte, SASA'dan polyester kesikli elyaf temin eden müşterilerin çoğunluğu tarafından işlem sonrasında da ithal ürünler bakımından yeterli düzeyde alternatif temin kaynağının mevcut olacağı ifade edilmektedir. Ayrıca, pazarda münhasır ya da uzun süreli alım sözleşmelerinin bulunmadığı ve teşebbüslerin genellikle birden fazla kaynaktan ürün temin ettikleri anlaşılmaktadır. İthalatta öne çıkan ülkelere bakıldığında Türkiye toplam pazarından 2011, 2012 ve 2013 yıllarında sırasıyla Çin'in (.....),(.....)oranında; Malezya'nın (.....),(.....) oranında; Vietnam'ın (.....) oranında; Tayvan'ın (.....) oranında; İran'ın (.....) oranında pay aldığı anlaşılmaktadır.
- (79) İşlemin etkileri dünya ölçeğinde değerlendirildiğinde ise, INDORAMA VENTURES GRUBU'nun İrlanda (.....) ABD (.....), Meksika (24.000 ton/yıl), Tayland (.....) ve Almanya'da (.....) yer alan (.....) tesisinin polyester kesikli elyaf üretim kapasitesi olup bu kapasitelerin toplamının (.....) olduğu görülmektedir. INDORAMA COPRORATION GRUBU'nun Endonezya'da yer alan tesisinde ise kesikli elyaf üretim kapasitesi (.....). Devralma işlemi sonrasında ise birleşik teşebbüsün toplam üretim kapasitesi (.....)

- (80) Polyester kesikli elyaf pazarında ithalat gerçekleştirilen ülkelerdeki üretim kapasitelerine bakıldığında, ithalatta öne çıkan ülkeler olan Çin, Malezya, Vietnam ve İran'ın 2012 yılı toplam polyester kesikli elyaf üretim kapasitesinin (.....) ton/yıl olduğu ve tarafların işlem sonrasında ulaştığı toplam üretim kapasitesinin bu miktarın yaklaşık (.....) karşılık geldiği görülmektedir. Söz konusu ülkelerden Malezya ve Vietnam için korunma önlemi bulunmamaktadır. Ayrıca, 2012 yılı itibarıyla Türkiye'ye ihracatı olan ve Çin'de faaliyet gösteren Jiangsu Jiangnan Hi-tech (.....) ton/yıl, Jiangsu Sanfangxiang (.....) ton/yıl, Malezya ve Hindistan'da faaliyet gösteren RELIANCE toplam (.....) ton/yıl, Tayvan'da faaliyet gösteren Far Eastern (.....) ton/yıl üretim kapasitesine sahiptir.
- (81) Polyester kesikli elyaf üretim kapasitesi (.....) ve 2013 yılı kapasite kullanım oranı (.....) olan SASA haricindeki yerli üretime bakıldığında pazarda rejenere (geri dönüşüm) üretim kapasitesi yaklaşık toplam (.....) ton/yıl olan ve ortalama (.....) kapasite kullanım oranıyla çalışan (.....) adet teşebbüs bulunduğu görülmektedir. Bununla birlikte, bu yıl itibarıyla KOZA POLYESTER (.....) kapasiteye sahip polyester kesikli elyaf üretim tesisi kurmuş ve 2014 yılı Nisan ayından itibaren (.....) ton saf polyester kesikli elyaf üretmiştir. Teşebbüs, (.....) Ancak, KORTEKS tarafından, (.....) ifade edilmiştir. (.....), pazarın ithalat baskısı nedeniyle kâr elde edilmesi zor ve bu anlamda global pazarın tam rekabetçi piyasaya yakın bir yapıda olduğuna işaret etmektedir.
- (82) Raportörlerce yapılan görüşmede KORTEKS tarafından, (.....) elyafta Uzakdoğulu ve Hintli üreticilerin düşük maliyetleri ve yüksek üretim kapasiteleri karşısında mevcut maliyetlerle rekabet etmenin zor olması (.....) ifade edilmiştir. Bununla birlikte, (.....) belirtilmiştir. Ayrıca, diğer rakip ve müşterilerle yapılan görüşmelerde, Türkiye'de KOZA POLYESTER'in yaptığı gibi elyaf üretimi için dikey entegre olabilecek finansal güce sahip alıcı teşebbüslerin bulunduğu, ancak elyaf üretiminin ithalatın yarattığı rekabetçi baskıdan dolayı kârlı faaliyet göstermenin zor olduğu bir alan olması nedeniyle üretim kapasitesi yüksek olmakla birlikte (.....) üretim yaptığı vurgulanmıştır.
- (83) Gerçekleştirilen görüşmelerde ayrıca, pazardaki global çapta en büyük firmanın RELIANCE olduğu ve INDORAMA ile yoğun rekabet halinde bulunduğu, RELIANCE dışında Çinli teşebbüslerin de hem kapasite hem satış miktarları bakımından çok güçlü ve büyük rakipler oldukları belirtilmiştir.
- (84) Yapılan görüşmelerde; SASA'nın kalite ve çeşitlilik bakımından renkli saf elyaf üretiminde global anlamda önemli bir konumu olduğu, kurmuş olduğu geçmiş ortaklıklarla bu alanda önemli bir bilgi birikimine sahip bulunduğu, renkli saf elyafın kalitesinin özellikle giyim tekstilinde kullanılacak ipliklerin üretimi bakımından önemli olduğu belirtilmiştir. Buna karşın, beyaz elyafın boyanması suretiyle de çok daha geniş yelpazede renkli elyaf elde edilebildiği ve bu bağlamda dünyada ekru elyaf satışının renkli elyafa kıyasla daha fazla olduğu da bazı taraflarca ifade edilmiştir. Hâlihazırda, INDORAMA'nın renkli saf elyaf üretimi bulunmamaktadır. Dolayısıyla, işlemle birlikte bu ürün çeşidi bakımından pazardaki bir rakibin ortadan kaldırılmasının söz konusu olmayacağı kanaatine varılmıştır.
- (85) Raportörlerce görüşülen şikâyetçi ve bazı teşebbüslerce, işlem sonrasında bazı ürünlerin üretiminin durdurulması veya üretim tesislerinin tamamen kapatılması ve INDORAMA ürünlerinin daha ucuz maliyetle üretim yapılan yurtdışındaki tesislerinden tedarik edilerek piyasaya sunulması yönündeki endişeler dile getirilmiştir. Türkiye'de yerli üretimin durmasının, ürünlerin temin süresi ile ilgili sorunlar doğurabileceği, bunun ise Türk tekstil sektörünün global tekstil pazarında maliyet avantajına sahip Uzakdoğulu üreticilere karşı sahip olduğu rekabet avantajını kaybetmesine yol açabileceği vurgulanmıştır. Söz konusu rekabet avantajının, büyük perakende zincirlerinin modağa bağlı hızlı değişim geçiren renk ve modeller nedeniyle hızla değişen taleplerine, kısa teslim süreleri içinde hızlıca cevap

verebilmek olduğu belirtilmiştir. Söz konusu kaygıların iç piyasaya dönük rekabetçi kaygılardan ziyade, yerli tekstil üreticilerinin yabancı üreticiler karşısındaki ihracatçı gücünün/rekabet avantajının azalması ile ilgili olduğu değerlendirilmektedir. Bu nedenle, görüşülen tarafların çoğu, yerli üretimin yatırımlar yoluyla geliştirilerek sürdürülmesinin bu işlem sonrasına ilişkin en önemli beklentileri olduğunu ifade etmiştir.

- (86) İlgili pazarda ithalatta haksız rekabetten korunma önlemleri bulunmaktadır. Hâlihazırda müşterilerin bir kısmı tarafından SASA'nın yüksek fiyatlı ürün satmasına rağmen yerli bir değer olarak kalmasını sağlamak amacıyla korunma önlemlerinin getirilmesine aktif destek verildiği anlaşılmaktadır. İşlem sonrası korunma önlemlerinin devamlılık gösterip göstermeyeceğine ilişkin belirlilik bulunmamakla birlikte yapılan görüşmelerde ağırlıklı olarak işlem sonrası korunma önlemlerinin kalkması gerektiği belirtilmiştir.
- (87) İlgili pazara dönük hukuki veya doğal bir giriş engelinin bulunmadığı, ancak ilk yatırım maliyetinin yüksekliği, nitelikli işgücü ile etkin bir satış ve dağıtım ağının kurulması ihtiyacının rakiplerce pazara giriş engelleri arasında sayıldığı görülmekle birlikte, yakın dönemde pazara giriş yapan teşebbüslerin olduğu anlaşılmıştır. İşlem sonrasında rejenere elyaf üreticilerinin mevcut kapasitelerinin bir kısmını normal ürün üretimi için de değerlendirme imkanının bulunduğu, KOZA POLYESTER'in kurulu kapasitesini zaman içerisinde daha yüksek oranda kullanmasının mümkün olduğu ve KORTEKS'in de potansiyel bir rekabetçi baskı oluşturabileceği sonucuna varılmıştır.
- (88) İşlem sonrasında SASA'nın (.....) bandındaki pazar payının (.....) oranında yükseleceği görülmektedir. Öte yandan pazarda, işlemin devralan tarafını da kapsayan ithalatta haksız rekabetten korunma önlemleri bulunmaktadır. Ancak bu önlemlere rağmen daha önce de belirtildiği üzere ithalat pazardan önemli pay almaktadır. Ayrıca işlem taraflarının müşterilerince, fiyat bakımından uygun ürünlerin ithalat yoluyla temin edilmesinin mümkün olduğu belirtilmiştir. Türkiye'ye ihracatı olan ülkeler ve global nitelikli oyuncuların faaliyetleri incelendiğinde ise işlem sonrası pazarda ithalatın rekabetçi baskısının süreceği kanaati oluşmaktadır. Bu çerçevede, işlem sonrasında ilgili pazarda hâkim durum yaratılması veya mevcut bir hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunun doğmayacağı kanaatine ulaşılmıştır.

G.4.2.2.4. Polyester Filament İplik Pazarı

- (89) Dosya mevcudunda yer alan pazar payı tablolarında, işlem öncesinde SASA'nın 2011, 2012 ve 2013 yıllarındaki pazar paylarının sırasıyla (.....); INDORAMA VENTURES GRUBU ve INDORAMA CORPORATION GRUBU'nun ise (.....) oranlarında olduğu görülmektedir. INDORAMA VENTURES GRUBU'nun INDORAMA CORPORATION GRUBU ile aynı ekonomik bütünlük içerisinde bulunduğu varsayıldığında işlem sonrasında birleşik teşebbüsün pazar payının, (.....) oranında olacağı anlaşılmaktadır. İthalatın pazarın (.....) oluşturduğu pazarda, son üç yılda KORTEKS'in %(.....) arasında değişen oranlarda, diğer yerli üreticilerin ise (.....) arasında değişen oranlarda pazar payı elde ettiği anlaşılmıştır.
- (90) İncelemeye konu pazarda, tekstürize iplikler bakımından anti-damping vergisi olarak uygulanan korunma önlemleri bulunmaktadır. Buna göre tarafların yukarıdaki pazar paylarının gerçekleştiği dönemde INDORAMA VENTURES GRUBU'nun faaliyet gösterdiği Tayland için 198-300 ABD Doları/ton, INDORAMA CORPORATION GRUBU'nun faaliyet gösterdiği Endonezya için 48-240 ABD Doları/ton tutarında anti-damping vergisi uygulanmıştır. Endonezya için uygulanan önlem halen yürürlükte olup yenilenmesi için inceleme süreci devam etmektedir. Tayland için ise önlem 31.12.2013 tarihinde sona ermiş ve yenilenmesi yerli üreticilerce talep edilmemiştir. Bunun haricinde hâlihazırda geçerli olan diğer önlemler; Çin için 268-351 ABD Doları/ton Malezya için 276

ABD Doları/ton; Tayvan için %9,9 - %28,6 oranında; Hindistan için %6,8 - %20,3 oranında uygulanmaktadır. Düz iplikler için ise 16.10.2014 tarihinde Malezya, Çin ve Hindistan için 0,15-0,17 ABD Doları/kg tutarında önlem yürürlüğe konulmuştur.

- (91) İthalatta öne çıkan ülkelere bakıldığında, Türkiye'deki toplam pazarın 2011, 2012 ve 2013 yıllarında sırasıyla; (.....) kısmını Çin'den, (.....) kısmını Hindistan'dan, (.....) kısmını Vietnam'dan yapılan ithalatın oluşturduğu anlaşılmaktadır. Müşterilerce de yurtdışındaki tedarikçilerin işlem taraflarına etkin birer alternatif oluşturabildiği hususu belirtilmiştir.
- (92) INDORAMA VENTURES GRUBU'nun Endonezya, Tayland ve Almanya'da yer alan (.....) tesisinin polyester filament iplik üretim kapasitesi toplamının (.....) olduğu görülmektedir. Ayrıca INDORAMA COPORATION GRUBU'nun Endonezya'da yer alan tesisinde de (.....) polyester filament iplik üretim kapasitesi bulunmaktadır. İşlem sonrasında birleşik teşebbüsün ulaşacağı toplam kapasite ise (.....) ton/yıldır.
- (93) İthalatta öne çıkan ülkeler olan Çin, Hindistan ve Vietnam'ın 2012 yılındaki toplam polyester filament iplik üretim kapasitesinin (.....) ton/yıl olduğu anlaşılmıştır. İşlem sonrasında tarafların ulaştığı toplam (.....) ton/yıl üretim kapasitesi ise bu kapasitenin (.....) karşılık gelmektedir.
- (94) Bu çerçevede, polyester filament iplik pazarına etkileri bakımından değerlendirildiğinde işlem sonrasında tarafların ulaşacağı pazar payının (.....) oranında olacağı, tarafların dünya genelinde elde edeceği üretim kapasitesinin ise, Türkiye'ye yapılan ithalatta öne çıkan ülkelerdeki toplam üretim kapasitesinin (.....) karşılık geldiği görülmektedir. Bu çerçevede işlemin polyester filament iplik pazarında herhangi bir rekabetçi endişe yaratmayacağı kanaatine varılmıştır.
- (95) Dosya bakımından yeni bir dikey bütünleşme yaratılmamakla birlikte; işlemin düşük viskoziteli polyester cips ve polyester kesikli elyaf ile polyester filament iplik pazarları arasındaki dikey ilişkilerin de değerlendirilmesi gerekmektedir. SASA ve devralan taraf hâlihazırda dikey bütünleşik olarak faaliyet göstermektedir. Bu çerçevede, önceki bölümlerde değinilen hususlar ışığında, düşük viskoziteli polyester cipsin; elyaf üretimi haricinde doğrudan iplik üretimi ya da PET film üretiminde alternatif olarak kullanılabilirdiği belirtilmelidir. Tarafların işlem sonrasında iplik bakımından düşük bir pazar payına sahip olacağı, PET film bakımından da hâlihazırda Türkiye'de faaliyetlerinin bulunmadığı değerlendirildiğinde polyester cipsin alternatif müşterilerinin bulunduğu ve müşteri kısıtlamasının olası olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Buna ilaveten, girdi kısıtlaması riskine ilişkin değerlendirmede, son yıllarda, cipsten ve elyaftan polyester filament iplik üretiminin maliyetli olması sebebiyle PTA'dan doğrudan üretim yöntemine geçildiği göz önünde bulundurulması gereken bir husustur. Taraflardan elde edilen bilgilere göre; özellikle global kesikli elyaf ve filament iplik üreticileri bakımından, bu tip bir üretim tekniğine sahip teşebbüs, piyasadaki talebe göre üretimini ve satışını düşük viskoziteli cipse kaydırma imkanına sahiptir. Bu bağlamda işlemin PTA pazarı ile dikey entegrasyon bakımından rekabetçi endişe doğurmayacağı sonucuna ulaşıldığı da dikkate alınarak, polyester kesikli elyaf/polyester filament iplik üretimi gerçekleştiren ya da pazara giriş yapabilecek teşebbüslerin, işlem sonrasında da düşük viskoziteli cipsi işlem taraflarına alternatif olarak ithalat yoluyla temin edebilecekleri belirtilmelidir. Dolayısıyla dikey bütünleşik olarak faaliyet gösterilen pazarlar bakımından işlemin girdi veya müşteri kısıtlaması bakımından rekabetçi endişe doğurmayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

H. SAVUNMALAR

- (96) İşlem taraflarının vekillerince birlikte hazırlanan ilk yazılı görüşte yer alan savunmanın özetine aşağıda yer verilmiştir.

H.1. INDORAMA VENTURES GRUBU ve INDORAMA CORPORATION GRUBU Arasındaki İlişkiye Dair Görüşler

(97) Bu hususa ilişkin olarak;

- İki grubun faaliyetlerinin kesiştiği tek pazar olan polyester pazarında INDORAMA CORPORATION GRUBU'nun tek iştirakinin halka açık bir şirket olan PT Indorama Synthetics Tbk. olduğu ve her iki grubun şirketlerinin de halka açık şirketler olmaları nedeniyle karar mekanizmasında söz sahibi olan yöneticilerin küçük hissedarlara karşı temsil yükümlülüklerinin bulunduğu ve bu sebeple tarafların bugüne kadar faaliyetlerinin kesiştiği tüm pazarlarda, birbirlerine karşı herhangi bir rakipten farksız davranmamış olduğu ve hiçbir zaman çıkar birliği içerisinde hareket etmemiş olduğu,
- Taraflar arasındaki karşılıklı hissedarlık ilişkilerinin tek taraflı olduğu, karşılıklı ve girift hissedarlık ilişkilerinin bulunmadığı, tarafların aynı ekonomik bütünlük içinde olmaları halinde, CANOPUS'taki gibi karmaşık ve detaylı kontrol mekanizmaları kurulmasına ihtiyaç duyulmayacağına bekleneceği
- Tüm bu sebeplerle ilgili pazarlardaki pazar payı hesaplamalarında INDORAMA CORPORATION GRUBU'nun pazar payının işlem taraflarının pazar payına dâhil edilmemesi gerektiği

ifade edilmiştir.

H.2. Etkilenen Pazarlardaki Yatay Seviyedeki Rekabete Dair Görüşler

(98) Bu konuya yönelik olarak;

- Polyester filament iplik pazarında, INDORAMA CORPORATION GRUBU hesaplamaya katıldığında dahi, işlem sonrasındaki birleşik teşebbüsün toplam pazar payı %5-6 seviyesine ancak ulaştığından 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi uyarınca hâkim durum yaratma veya mevcut bir hâkim durumu güçlendirme riskini doğurmadığı,
- Polyester kesikli elyaf pazarında, tarafların toplam pazar payının her ihtimalde Rekabet Kurumu tarafından çok yüksek pazar payı eşiği olarak kabul edilen %50'nin altında kaldığı, işlemden kaynaklanan pazar payı artışının %1,5 ile sınırlı olduğu ve işlem sonrasındaki birleşik teşebbüsün hâkim duruma gelmesine veya mevcut bir hâkim durumun güçlendirilmesine imkân bulunmadığı,
- Düşük viskoziteli polyester cips pazarında, INDORAMA CORPORATION GRUBU'nun satışları çıkarıldığında SASA'nın pazar payındaki artışın %5'in üzerinde olamayacağı, düşük viskoziteli polyester cips pazarının oldukça değişken bir yapıda olduğu ve bu pazarda pazar paylarının zaman içerisinde önemli derecede değişebildiği ve böylesine değişken yapıda bir pazarda %5'lik bir pazar payı artışının hâkim durum yaratması ya da mevcut bir hâkim durumu güçlendirerek piyasadaki rekabeti önemli ölçüde azaltmasının imkânsız olduğu,
- İlgili ürünlerin gemi yoluyla yüksek miktarlarda taşınabilen, ithalatı kolay ürünler olduğu, dünya genelindeki düşük navlun maliyetleri ve uluslararası ölçekteki firmaların kapsam ekonomisinden yararlanması gibi sebeplerle, ithalat fiyatlarının yerli üreticilerin fiyatlarıyla ciddi biçimde rekabet edebildiği ve dünya genelindeki bu durumun Türkiye pazarı açısından da geçerli olduğu, ithalat kanalıyla gelen ürünlerin gerek fiyat gerekse kalite olarak müşteriler için ciddi bir alternatif oluşturduğu, Kurulun yoğun ithalat baskısı nedeniyle Türkiye'deki tek yerli üreticinin hâkim durumda olmadığı sonucuna ulaştığı kararlarının bulunduğu,

- Etkilenen pazarlardaki neredeyse hiçbir oyuncunun tam kapasite ile çalışmadığı, öte yandan etkilenen pazarlardaki üreticilerin üretim süreçlerinde kapasitelerinin tamamını kullanabilmelerinin önünde bir engelin bulunmadığı, INDORAMA VENTURES GRUBU'nun Tayland'daki polyester tesislerinin tam kapasite ile üretim gerçekleştirdiği,
- SASA'nın yıllık kapasite kullanımının ortalama olarak %83-84 civarında olduğu ve işlem sonrasında kapasite kullanımının %100'e çıkmasının önünde herhangi bir engel bulunmadığı, öte yandan rakiplerin de işlem sonrasında SASA'nın uygulamalarına atıl kapasitelerini devreye alarak kolaylıkla yanıt verebileceği ve SASA üzerinde önemli bir rekabet baskısı yaratmaya devam edeceği ve bu durumun şirketi daha rekabetçi kılacağı,
- Etkilenen pazarların, gerekli sermaye yatırımını karşılayan tüm teşebbüslerin kısa bir sürede pazara giriş yapabildiği piyasalar olduğu,
- Etkilenen pazarlarda hammaddeye erişim olanaklarının da çeşitli olduğu, etkilenen pazarların aynı zamanda ithalat yoğun pazarlar olduğu, farklı ülkelerden yapılan ithalatlara karşı zaman zaman korunma önlemleri getirilmesine rağmen, devreye hemen yeni ülkelerin girmesi ile talep açığının kapandığı ve genel olarak ithalat rakamlarında hiçbir zaman düşüş yaşanmadığı, etkilenen pazarlarda üretim veya satışta münhasır hakların bulunmadığı, uygulamada her bir müşterinin en az iki kaynaktan ürün temin ettiği,
- Etkilenen pazarlarda teknik ve teknolojiye erişimin kolay ve ucuz olduğu, ciddi patent korumaları ve yüksek lisans bedellerinin bulunmadığı, marka bilinirliği ve tanınırlığının da bir öneminin bulunmadığı,
- Ayrıca son üç yılda pazarlara yerli teşebbüslerin yanında, ithalat yoluyla da pek çok yeni teşebbüsün giriş yaptığı, pazara giriş ve ithalat baskısına örnek olarak Çin'in verilebileceği, 2016 yılında toplam dünya düşük viskoziteli cips ihracatının yarısını karşılayacağını tahmin edildiği,
- Pazarlardaki alıcıların tamamına yakınının SANKO, POLYTEKS, YünSA, KİPAŞ gibi büyük çaplı teşebbüsler olduğu ve alıcıların sağlayıcı değiştirmelerinin önünde hiçbir engel olmadığı hususu dikkate alındığında alıcıların üreticiler üzerinde ciddi ölçüde dengeleyici alıcı gücü uygulayabilecekleri,
- Polyester kesikli elyaf ve polyester filament iplik pazarlarında, fiyat seviyelerine göre müşterilerin doğal elyaflara (pamuk, yün) ve diğer sentetik elyaflara (akrilik, viskoz, selüloz, naylon, olefin vb.) geçiş yapabildikleri, düşük viskoziteli polyester cips pazarında ise, ilgili ürünün alternatifleri olarak PTA, DMT ve PET şişe atıklarının sayılabileceği, ayrıca global kesikli elyaf ve filament iplik üreticilerinin, sahip oldukları birden fazla üretim tesisi sayesinde piyasadaki talebe göre üretimlerini ve satışlarını düşük viskoziteli cipse kaydırma imkanına sahip oldukları,
- SASA'nın etkilenen pazarlardaki pazar paylarının oldukça dalgalı ve değişken olduğu, SASA'nın düşük viskoziteli cips pazarında pazar payının %50'yi bulduğu 2012 yılında, pazarın geneli için olağandışı bir dönem yaşandığı ve toplam pazar talebinin küçüldüğü, SASA'nın da pazar payı artarken kârlılığının eksilere düştüğü, bu nedenle pazar paylarının değerlendirilmesinde 2012 yılının dikkate alınmamasının objektiflik sağlayabileceği, pazar paylarının süreklilik arz etmemesinin pazar gücünün olmadığına işaret ettiği,

- Etkilenen pazarların küresel yapısının, büyüme eğiliminde olmasının, Asya ülkeleri ve Çin gibi ucuz ürün üreten ülkelerdeki şirketlerin pazarlara her gün daha fazla dahil olmasının ve fiyatları aşağı çekme eğiliminde olmalarının, pazardaki oyuncu sayısının fazlalığı ve yoğun fiyat rekabeti dikkate alındığında, etkilenen pazarlarda gerek yerel gerekse global rakipler arasında koordinasyonun ortaya çıkma ihtimalinin oldukça düşük olduğu,
- Ayrıca Türkiye ve dünyanın başka ülkelerinde uygulanan anti-damping vergileri ve korunma önlemlerinin getirilmesindeki temel gerekçe düşünüldüğünde, etkilenen pazarlarda ciddi bir fiyat rekabetinin olduğunun anlaşıldığı ve bu nedenle koordinasyon ihtimalinin rasyonel olmadığı, ayrıca sektörde yatay işbirliği anlaşmalarının da yaygın olmadığı, INDORAMA VENTURES GRUBU'nun ya da INDORAMA CORPORATION GRUBU'nun da hiçbir global ya da yerel rakibi ile arasında yatay bir işbirliği anlaşması ya da dikey anlaşmanın bulunmadığı,
- Türkiye'ye en çok ithalat yapan ülkelerde faaliyet gösteren teşebbüslerin büyük çaplı üretim yapan ve kapasite sınırlaması olmayan, dolayısıyla Türkiye pazarı bakımından önemli satış potansiyeli taşıyan rakipler olduğu ve INDORAMA VENTURES GRUBU ile INDORAMA CORPORATION GRUBU'nun Türkiye'ye yaptığı ithalat rakamlarının bu rakamlar yanında oldukça düşük kaldığı,
- INDORAMA VENTURES GRUBU'nun işlem sonrasında SASA'yı atıl bırakacağı yönündeki endişelerin yersiz olduğu, INDORAMA VENTURES GRUBU'nun gerçekleştirmeyi düşündüğü yatırımlardan birinin yeni teknoloji kömür yakmalı kazan sisteminin kurulması olduğu, bu sayede mevcut kazana göre daha fazla enerji tasarrufu ve dolayısıyla mali açıdan etkinlik sağlanacağı, INDORAMA VENTURES GRUBU'nun, SASA tesislerinde yüksek katma değerli ürünler üreterek SASA'nın ürün portföyünü genişletmeyi hedeflediği, bu yüksek katma değerli ürünler ile INDORAMA VENTURES GRUBU'nun bu ürünlere yönelik planları arasında;
  - a) INDORAMA VENTURES GRUBU'nun, Avrupa'da, otomobillerin iç alanları için ürettiği özel ipliklerin üretimini hâlihazırda atıl POY donamını olan SASA'ya kaydırmanın,
  - b) SASA'nın çekme ve dönüştürme "*tow for tow - to top conversion*" konusunda kaliteli üretim süreçlerine erişim sağlamasının
  - c) SASA'nın polimer süreçlerine ilişkin önemli Ar&Ge faaliyetlerine erişim sağlamasının,
  - d) SASA'nın yüksek dayanıklı polyester iplikler üretmek için gerekli özel üretim süreçlerine erişim sağlamasının,
  - e) DMT bazlı polimerlerin INDORAMA VENTURES GRUBU tarafından tedarik edilmesi suretiyle SASA'nın polimer kullanım oranlarını arttırmanın sağlanmasının,
  - f) SASA'nın, emniyet kemerleri için üretilen endüstriyel ipliklerin daha üst düzey kullanımına uygun polimerler elde etmeye yarayan karbon karışımı "*carbon slurry*" üretim süreçlerine erişim sağlamasının,
  - g) SASA'nın hijyen ürünleri için üretilen dokumasız elyafların üretim teknolojilerine erişim sağlamasının

yer aldığı ve bu sayede SASA'nın ürün çeşitliliği ve kalitesi artarken maliyetlerinin düşeceği ifade edilmiştir.

H.3. Etkilenen Pazarlardaki Dikey Seviyedeki Rekabete Dair Görüşler

(99) Bu hususa ilişkin olarak;

- Doğrudan eritme teknolojisi ile PTA'dan veya DMT'den doğrudan üretim mümkün olduğundan polyester kesikli elyaf ve polyester filament iplik pazarlarında düşük viskoziteli polyester cipsi hammadde olarak yalnızca orta ve küçük ölçekli birkaç polyester filament iplik üreticisinin kullandığı, POLYTEKS haricinde, bu üreticilerden hiçbirinin bugüne kadar SASA veya INDORAMA VENTURES GRUBU'ndan düşük viskoziteli polyester cipsi alımı konusunda bir talepte bulunmadığı, POLYTEKS'in ciddi bir alıcı gücü olduğu,
- Düşük viskoziteli polyester cips ürünlerinin hammadde olarak kullanıldığı asıl alanın ambalaj filmi üretimi olduğu, film üretimi ve satışı ile iştigal eden müşterilerin hepsinin ciddi alıcı gücüne sahip büyük endüstriyel şirketler olduğu,
- Doğrudan eritme teknolojisi ile polyester kesikli elyaf ve filament iplik üreten tesislerin, üretim süreçlerine cips kesme teçhizatı eklemek suretiyle, üretimlerini ve satışlarını düşük viskoziteli cipslere kaydırabilecekleri, halihazırda PTA kullanarak üretim yapan yerli üreticilerin ve global tesislerin neredeyse tümünde söz konusu ek teçhizatın ve dolayısıyla üretim yapma imkanının bulunduğu,
- Dolayısıyla, söz konusu pazarın işlem sonrasında girdi ya da müşteri bazında kapatılmasının mümkün görünmediği,
- PTA pazarı bakımından da PTA'nın üç farklı alternatifinin bulunduğu ve INDORAMA VENTURES GRUBU'nun PTA pazarında sahip olduğu %2'lik pazar payı göz önüne alındığında pazarı kapatmasının imkansız olduğu

ifade edilmiştir.

H.4. İşlem Sonrasında Devre Konu Tesisin Kapatılması ve Devralan Teşebbüsün Üretimi Sınırlama ya da Sonlandırma Kararı Alması İhtimaline İlişkin Görüşler

(100) Bu konuya yönelik olarak;

- INDORAMA VENTURES GRUBU'nun, Rekabet Kurumunda 25.07.2014 tarihinde gerçekleştirilen toplantıda, bu yönde bir amacı olmadığını açıkça beyan ettiği, aksine INDORAMA VENTURES GRUBU'nun Türkiye ve SASA ile ilgili önemli yatırım planlarının bulunduğu, küresel bir oyuncu olduğu, dünyanın büyüyen ekonomilerinde uygun işletmelere yatırım yaparak ve önemli ölçüde katma değer ekleyerek bu işletmelerin rekabet güçlerini arttırdığı, SASA'nın stratejik konumu ve hitap ettiği pazarların potansiyeli itibarıyla INDORAMA VENTURES GRUBU'nun bu coğrafyadaki merkezi haline getirilmek istendiği, INDORAMA VENTURES GRUBU'nun, Avrupa, Kuzey Afrika, Orta Asya ve Orta Doğu'ya hitap eden eşsiz coğrafi konumu, Türkiye ve hitap ettiği diğer bölgelerdeki elyaf ürünlerinde yaşanan %6'luk talep artışı, ürün portföyünü çeşitlendirecek olan katma değerli ürünleri ve kendi hammadde (DMT) üretim tesislerine sahip olmasının yaratacağı dikey entegrasyonun doğuracağı etkinlikler açısından SASA'nın polyester pazarında oldukça önemli ve değerli bir oyuncu olduğu görüşüne sahip olduğu,
- INDORAMA VENTURES GRUBU'nun yatırım yapmak için devraldığı ilk teşebbüsün SASA olmayacağı, örneğin 2008 yılında Indorama Polymers Rotterdam'ı devraldıktan sonra bu teşebbüse 90 milyon ABD Doları, IRHE Netherlands'i devraldıktan sonra ise bu teşebbüse 150 milyon ABD Doları tutarında yatırım yaptığı, 2011 yılında devralınan GIVL China teşebbüsüne devir işleminden sonra 40 milyon ABD Doları, 2012 yılında

devralınan IVOG'a (Old World Chemicals) 45 milyon ABD Doları yatırım yapıldığı, INDORAMA VENTURES GRUBU'nun genel politikası halini alan bu uygulama örneklerinin sayısının kolaylıkla arttırılabileceği, INDORAMA VENTURES GRUBU'nun bu şekilde yatırım yaparak büyümesini sağladığı Trevira Europe gibi başka birçok teşebbüsün daha bulunduğu, Trevira ve Wellman'ın gruba dahil olduktan sonra devir öncesine oranla çok daha aktif bir şekilde faaliyet gösterdiği,

- Türkiye'nin polyester ürünleri bakımından global pazarlardaki pazar payının %1'in de altında kaldığı, INDORAMA VENTURES GRUBU'nun elinde bulundurduğu yatırım imkanları, uluslararası ağı ve tecrübesi ile bu pazar payını arttırmayı hedeflediği ve işlemin Türk tekstil sektörünün güçlendirilmesine yardımcı olacağı, işlem sonrasında SASA'nın maliyetlerinin, INDORAMA VENTURES GRUBU'nun tecrübeleri ve global niteliği sayesinde daha da düşeceği böylece SASA'nın rekabet edebilme potansiyelinin artacağı,
- Aloke LOHIA'nın 10.04.2014 tarihinde işlem ile ilgili olarak dünya medyasına yaptığı açıklamada devralma işlemiyle SASA'nın yüksek katma değerli üretim tesislerinin geliştirileceğinin, ürün portföyünün genişletileceğinin, hem Türkiye pazarında hem de yakın ülke pazarlarında büyümenin hedeflendiğinin ifade edildiği,
- INDORAMA VENTURES GRUBU'nun ilk etapta 35-40 milyon Dolar tutarında bir yatırım yaparak SASA'nın teknolojisini yenilenmeyi ve ürün portföyünü geliştirmeyi, yeni teknoloji kömür yakmalı kazan sistemi kurmayı, 4 ila 5 yıl içinde ise, temel polyester hammaddesi üretimine dair 1-1.2 milyar Dolar tutarında bir yatırım gerçekleştirilmeyi planladığı,
- Bütün bu hususlar dikkate alındığında, arz güvenliğinin sağlanması bakımından, işlem sonrasında devre konu tesisin kapatılması ve devralan teşebbüsün Türkiye'de üretimi sınırlama ya da sonlandırma kararı alması ihtimalinin söz konusu olmadığı, nitekim böyle bir olasılığın ticari ve rasyonel açıdan da makul bir izahının bulunmadığı, aksine SASA'nın, sahip olduğu konumdan ötürü INDORAMA VENTURES GRUBU gibi küresel bir şirketin bölgedeki merkezi haline geleceği

ifade edilmiştir.

H.5. İlgili Pazarlardaki Korunma Önlemlerinin İşlem Sonrasında Kalkması Durumunda Tarafların Ulaşacağı Pazar Paylarına İlişkin Belirsizlik Bulunduğuna Dair Değerlendirmeye Yönelik Görüşler

(101) Bu hususa ilişkin olarak;

- Farklı ülkelerden yapılan ithalatlara karşı zaman zaman korunma önlemleri getirilmesine rağmen, devreye hemen yeni ülkelerin girdiği ve talep açığını kapadığı, bu nedenle de genel olarak ithalat rakamlarında hiçbir zaman düşüş yaşanmadığı, Tayland'dan gelen ithalatlara karşı herhangi bir korunma önlemi bulunmadığından INDORAMA VENTURES GRUBU'nun işlem sonrasında korunma önlemlerinin kalkması sonrasında Türkiye pazarına ithalat yoluyla satışlarını artırması gibi bir olasılığın bulunmadığı,
- INDORAMA CORPORATION GRUBU bakımından ise, önlemlerin getirildiği 2012 yılı öncesinde polyester kesikli elyaf pazarındaki payına bakıldığında 2011 yılındaki pazar payının %1,20 olduğu, yasal engel olmadığı durumlarda dahi Türkiye'ye yönelik satışların her zaman çok cüzi miktarlarda kaldığı, INDORAMA CORPORATION GRUBU'nun hesaba katılması halinde dahi, SASA'nın işlem sonrasındaki pazar

payının %1,20 oranında artacağı dikkate alındığında, bu artışın herhangi bir pazarda ciddi yoğunlaşma gündeme getirmesinin mümkün olmadığı,

- INDORAMA CORPORATION GRUBU'nun işlem sonrasında yerli üretici olarak faaliyetlerine devam edeceği, anti-damping önlemlerinin süresi sona erdiğinde bu önlemlerin tekrar getirilmesi için yeni başvurular yapacağı,
- Korunma önlemlerinin devam ediyor olmasının önemli olduğu, zira önlemlerin yeniden değerlendirilmesi sürecine kadar pazara yeni birçok oyuncunun girebileceği, teknolojinin değişebileceği, yeni yatırımların söz konusu olabileceği ve böylelikle SASA'nın hâlihazırdaki pazar konumunun değişebileceği

ifade edilmiştir.

H.6. Rejenere Polyester Elyaf ile Saf Polyester Elyaf Arasındaki İkame Özelliklerinin Daha Detaylı incelenmesi Gerektiğine Dair Değerlendirmeye İlişkin Görüşler

(102) Bu hususa ilişkin olarak;

- Polyester cipsten elyaf üretimi ile rejenere elyaf üretimi sürecinin birbirinden çok farklı olmadığı, girdi tercihine göre iki üretim süreci arasında geçişlerin mümkün olduğu ve dolayısıyla rejenere ve saf polyester elyaf arasında arz ikamesi olduğu, kullanım alanlarının da genellikle aynı olduğu, her ikisinin de giyim tekstili, ev tekstili ve dokusuz kumaş sektörlerinde kullanıldığı,
- Türkiye'de yerleşik rejenere elyaf üreticilerinin renkli elyaf üretimi yapabildikleri, söz konusu ürünlerin kalite kaygısı çok yüksek olmayan bazı giyim tekstili üreticileri tarafından da tercih edilebildiği,
- Global çaptaki birçok rejenere polyester elyaf üreticisinin, saf polyester elyaf ile aynı kalitede ürün üretebildiği, sporcu kıyafetleri gibi özellikli giyim tekstili ürünlerinde dahi sıklıkla rejenere polyester elyaf kullanılmaya başlandığı, örneğin, dünyanın en büyük spor kıyafet üreticilerinden biri olan Nike'ın ürettiği şortların %100, tişörtlerin %96 ve çorapların %78 oranında rejenere elyaf/iplik kullanılarak üretildiği,
- SASA'nın birçok polyester elyaf müşterisinin aynı zamanda rejenere elyaf da kullandığı ve duruma göre ürünler arasında geçiş yapabildiği,
- Rejenere polyester elyaf ile saf polyester elyafın, gerek arz gerekse talep bakımından birbirlerine tam ikame olması nedeniyle aynı ilgili ürün pazarında yer alması gerektiği

ifade edilmiştir.

I. GENEL DEĞERLENDİRME

(103) Son yıllarda başta Çin olmak üzere sentetik liflerden polyester ve viskoz üretiminde artış gerçekleşmiştir. Buna ilaveten, tekstilde polyester kesikli elyafın veya filament ipliğın genellikle pamuk veya başka doğal/yapay elyaf/ipliklerle karıştırılarak kullanıldığı, dolayısıyla polyester kesikli elyafın veya filament ipliğın fiyat seviyelerine göre kullanıcıların doğal elyaflara (pamuk, yün) ve diğer sentetik elyaflara (akrilik, viskoz, selüloz, naylon, olefin vb.) geçiş yapabilme imkanı olduğu, dolayısıyla söz konusu ürünler arasında talep geçişlerinin bulunduğu anlaşılmaktadır. Yapılan değerlendirmede dikkate alınması gereken bir diğer husus ise yerli üreticiyi ithalat baskısından koruma amacıyla belirli ülkelerden yapılan ithalata ilave vergiler getirilmesine rağmen yerli üreticilerin kârlı olarak faaliyet göstermekte zorlanmaları ve pazardaki büyüme eğilimi ile beklentisinin devam ediyor olmasıdır. Bu hususta PCI RAPORU'nda, dünya polyester pazarının 2013-2023 yılları arasında yaklaşık %6 büyüme eğiliminde olduğu, 2013-2016 yılları arasında

dünyadaki polyester cips üretiminin %7,56, polyester elyaf üretiminin %7, polyester filament iplik üretiminin ise %9 oranında artacağı, Türkiye polyester pazarının ise dünya genelindeki büyümenin üzerinde büyüme eğiliminin bulunduğu, Avrupa ve Uzakdoğu pazarlarına ek olarak Türkiye pazarının da büyüyeceği öngörüsünün hâkim olduğu ifade edilmiştir.

- (104) Müşteriler ve rakiplerden elde edilen bilgiler çerçevesinde; SASA'nın hâlihazırda üretimini esas olarak dünya genelinde yavaş yavaş terk edilmekte olan DMT hammaddesini kullanarak gerçekleştirdiği, global olarak düşük maliyetli ve yüksek miktarlı üretimin yapıldığı PTA temelli üretim metoduna geçiş yapmadığı anlaşılmaktadır. İşlemden etkilenen pazarlarda global çapta faaliyet gösteren dikey entegre teşebbüslerin bulunduğu, bu bağlamda başta Çin kaynaklı olmak üzere ithalatın tüm pazarlar bakımından rekabet baskısı yarattığı görülmektedir. (.....)
- (105) Rakipler ve müşteriler tarafından işleme ilişkin sıklıkla belirtilen endişelerden bir diğerinin, devralan firmanın global pazarlara odaklanarak Türkiye pazarını bir ithalat istasyonu olarak değerlendirmesi ve devraldığı tesise herhangi bir yatırım yapmayarak faaliyetini daha etkin hale getirmemesi ya da durdurması olduğu görülmektedir. Taraflarca gönderilen yazılı görüşte, (.....) ifade edilmiştir. Ayrıca taraflar sözlü görüş toplantısında; (.....) belirtmişlerdir. Bu çerçevede, tarafların söz konusu açıklamaları da dikkate alınarak, bildirim konusu işlemin anılan pazarlar bakımından rekabetçi endişe yaratmayacağı kanaatine ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

- (106) 02.07.2014 tarih, 14-23/465-M sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen Nihai İnceleme ile ilgili olarak düzenlenen Rapor'a ve sözlü görüş toplantısında yapılan açıklamalara ve incelenen dosya kapsamına göre; bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı "Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna; işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde yasaklanan nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verilmesine OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir. **Rekabet Kurulu'nun 08.01.2015 Tarih ve 15-02/24-10 Sayılı Kararına**

KARŞI OY GEREKÇESİ

Kurulumuz, 08.01.2015 tarih ve 15-02/24-10 sayılı kararında Sasa Polyester Sanayi A.Ş. (SASA)'nin %51 oranındaki hisselerinin ve kontrolünün Indorama Netherlands B.V. (Indorama) tarafından Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.'den devralınması işlemine izin verilmesi talebini değerlendirmiş ve yapılan oylama sonucunda;

- Bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı "Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna;
- İşlem sonucunda aynı Kanun maddesinde yasaklanan nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verilmesine OYÇOKLUĞU ile

karar vermiştir. Bu çerçevede, öncelikle usul yönünden, nihai inceleme kararı alınırken raportörlerin Kurul kararı yerine Başkanlıkça belirlenmesi hususunu ilgilendiren karşı oyumuz üzerinde durulacak, daha sonra ise, esas yönünden karşı oyumuzu oluşturan işleme izin verilmesi şeklindeki Kurul'un çoğunluk kararına itirazımıza ilişkin gerekçelere yer verilecektir.

USUL YÖNÜNDEN

Soruşturma kararı alınırken Raportörlerin Kurul kararı ile belirlenmesi gerekirken, Başkanlıkça belirlenmesi hatalıdır.

Kurulumuz dosya konusu olayla ilgili olarak, usul yönünden karşı oy kullandığımız 02.07.2014 tarih, 14-23/465-M sayılı kararıyla nihai inceleme yapılmasına karar vermiştir. Ancak, nihai inceleme kararı ile raportörler, aşağıda geniş olarak açıklanacağı üzere, yasaya aykırı olarak Başkanlık makamınca görevlendirilmiş olup, öncelikle karara bu nedenle usul yönünden katılmıyoruz.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanununun 40.maddesinde; Kurulun, resen veya kendisine intikal eden başvurular üzerine doğrudan soruşturma açılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti için önaraştırma yapılmasına karar vereceği, önaraştırma yapılmasına karar verildiği takdirde Kurul Başkanının, meslek personeli uzmanlardan bir ya da birkaçını raportör olarak görevlendireceği, aynı yasanın 43.maddesinde; Soruşturma yapılmasına karar verildiği takdirde, Kurul, ilgili daire başkanının gözetiminde soruşturmayı yürütecek raportör veya raportörleri belirleyeceği yine aynı yasanın 44.maddesinde ise; Kurul adına hareket eden ve Kurul tarafından belirlenip görevlendirilen raportörlerden oluşan bir heyet, soruşturma safhasında bu Kanunun 14 üncü maddesinde düzenlenen bilgi isteme ve 15 inci maddesinde düzenlenen yerinde inceleme yetkilerini kullanabileceği hüküm altına alınmıştır.

Bilindiği gibi, Ceza Muhakemesi Kanunu, sanıkla ilgili tahkikatın bütünü başka bir ifadeyle suç şüphesinin öğrenilmesinden hükmün kesinleşmesine kadar olan süreci iki bölüm olarak düzenlemiş, adı geçen yasanın 2.maddesine göre; soruşturma "kanuna göre yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geçen

evreyi", kovuşturma ise; "iddianamenin kabulü ile başlayıp, hükmün kesinleşmesine kadar geçen evreyi" ifade etmektedir.

Basite indirecek olursak, soruşturma; ceza davasının hazırlanması aşamasını, kovuşturma ise; savcı tarafından düzenlenen iddianamenin kabulünden ceza mahkemesinin karar vermesine kadar geçen süreci anlatmaktadır.

Yukarıda hükümleri açıklanan maddelerde görüleceği üzere Yasa Koyucu Rekabet Hukukunda da, tüm tahkikat sürecini Ceza Muhakemesinde olduğu gibi iki bölüm halinde düşünmüş, kabahatin herhangi bir şekilde (İhbar, şikayet, bakanlık başvurusu ve resen) öğrenilmesinden soruşturma açılmasına veya açılmamasına kadar olan süreci ÖNARAŞTIRMA, soruşturma açılmasından nihai kararın verilmesine kadar olan süreci de SORUŞTURMA olarak adlandırmıştır.(istisnası tek aşama olması hali ise 4054/Md.40 doğrudan soruşturma açılmasıdır) Her iki süreç birbirinden farklı hükümlere tabi olup, önaraştırma, soruşturma açılmasına veya açılmamasına karar verebilmek adına yapılan hazırlık aşamasını, bir anlamda şüphenin bir takım belgesel ve bilgisel anlamda kanıtlara dönüşmesi evresini, soruşturma ise, önaraştırma ile elde edilen ve kabahatin işlendiğine ilişkin makul ve ciddi şüphelerin derinlemesine incelenmesine ve değerlendirilmesine ilişkin süreci işaret etmektedir. Bu nedenle Yasa Koyucuya göre, önaraştırmanın açılabilmesi için 4054 Sayılı Yasa kapsamına giren rekabet ihlalini içeren bir işlem veya eylemi sadece yukarıda belirtilen yollarla öğrenme yeterli olup, (doğrudan soruşturma açılması istisnası farklı) soruşturma aşamasına geçebilmek için ise bir takım belge ve bilgilere göre, ciddi ve makul şüphelerin bulunması, Kurulun rekabet ihlali olmadığına ilişkin tam bir kanaate sahip olmaması⁽⁶⁾ gerekir.

Bu nedenlerle, yasa koyucu bu iki aşamanın önemini ve ağırlığını dikkate alarak, raportörler yönünden farklı bir seçim sistemi öngörmüştür. Önaraştırma yapılmasına ilişkin kararlarda raportörleri Kurul Başkanının, soruşturma açılması kararlarında ise Soruşturma Heyetini oluşturan raportörleri, Rekabet Kurulunun seçmesini bağlı yetki olarak adı geçen idari makamlara vermiştir. Bu makamların raportör seçimi yetkisini devretme konusunda bir takdir yetkisi bulunmamaktadır. Ayrıca, idare hukukunda yetki devrinin varlığı için açıkça bir hüküm bulunması zorunluluğu karşısında, yasada böyle bir hüküm de olmadığından, raportör seçimi konusunda yetki devri asla söz konusu olamaz. Ayrıca Başkanlık Makamının, kendisine yasayla verilmeyen bir yetkiyi de aksine hüküm yok savıyla hareket ederek kullanması da olanaklı değildir.

Bu dosya ile ilgili nihai kararımıza esas olan, soruşturma açılmasına ilişkin 02.07.2014 tarih, 14-23/465-M sayılı ara kararımızda, Soruşturma Heyetini teşkil eden raportörlerin seçimi konusunda; "İlgili işlemler sırasında uygulanmak üzere, 4054 sayılı Kanun'un 14. ve 15. maddeleri çerçevesinde Başkanlığın görevlendirilmesine; Kanun'un 16. ve 17. maddeleri ile diğer ilgili maddelerinin göz önünde bulundurulmasına" şeklinde karar verilmiş olup, bu karar yukarıda açıklanan hükümlere aykırı olup, işlemi usul yönünden sakatlamaktadır. Öncelikle karara bu usul hatası nedeniyle karşıyız. Bu hususu ara kararımıza karşı verilen karşı oyda da kısaca belirtmiştik. Gerek şikayetçi ve gerekse

---

(6) Danıştay 13.Dairesinin 07.02.2011 gün ve E.2010-4155,K.2011-492 sayılı kararı

hakkında soruşturma yapılan tarafların bu hususu öğrenmesi ve olası bir idari yargı denetiminde ileri sürülebilmesi için burada da geniş olarak açıklanmıştır.

Burada yeri gelmişken şunu da belirtmekte yarar görüyoruz. 2 Kasım 2011 gün ve 28103 sayılı Resmi Gazetenin mükerrer sayısında yayımlanan; 661 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 55.maddesi ile 4054 sayılı Yasanın Kurulun görev ve yetkilerini belirleyen 27 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi "Başkan Yardımcıları ve Baş Hukuk Müşavirini Başkanın teklifi üzerine atamak" şeklinde değiştirilmiş ve (j) bendi yürürlükten kaldırılmıştır. Bu hükümlere paralel olarak yine aynı K.H.K'nın 56.maddesi ile de Başkanlığın görev ve yetkilerini belirleyen 30 uncu maddenin birinci fıkrasına; "Başkan Yardımcıları ve Baş Hukuk Müşaviri hariç Kurum personelini atamak." şeklinde değiştirilmiştir. Daha önce, halen yasanın 27.maddesinin (ı) fıkrasında yer alan ancak, yeni kanun değişikliği ile zımnen ilga olan bütün personelin atamaları, görevde yükselmeleri vb. bir başka deyişle tüm özlük haklarına ilişkin tasarruf yetkisi bu hükme göre Rekabet Kurulunda iken Kurul baypas edilerek bu konudaki tüm yetkiler Başkanlığa verilmiştir. Bu Yasa Koyucunun kendi seçimi olup, Anayasa'dan aldığı yetkisini kullanarak düzenlemeyi yapmıştır. Bu konuda söyleyebileceğimiz tek şey, sadece bu düzenlemenin ve bu düzenleme ile Kurulumuzun verdiği ve usul yönünden karşı olduğumuz karar arasındaki ilişkiyi ve doğması kuvvetle olası sakıncaları ortaya koymaktır.

Bilindiği gibi, yukarıda da kısaca açıklandığı üzere 4054 sayılı Yasanın ilgili hükümlerine göre Kurul adına hareket eden Rekabet Uzmanları, soruşturmasını yaptıkları teşebbüs/teşebbüslerin işyerlerinde rekabet ihlali olup olmadığı saptanması açısından yerinde inceleme yapmakta ve konuya ilişkin olarak topladığı bilgi ve belgeleri değerlendirerek, kendi bilgi ve birikimini de katarak Soruşturma Raporunu hazırlamakta ve sonuçta Kurula da ceza verilip verilmemesi yolunda bir öneri ile gelmektedirler. Sonuç olarak, Kurul Soruşturma Raporunu ve ek bilgi ve belgeleri dikkate alarak nihai karar vermektedir. Dosyada mevcut ve önüne getirilen/getirilmeyen bilgi ve belgelere göre, teşebbüslerin karardan bir önceki yıl cirolarının % 10 una kadar idari para cezası verme yetkisine sahip olan Kurul kadar soruşturmayı yapan raportörlerin de bu kararın oluşmasında önemli rolü olduğu açıktır. Çünkü Rekabet Kurulu dosyasına giren/girmeyen bilgi ve belgeleri değerlendirerek sonuca ulaşmaktadır, bir başka anlamda Rekabet Kurulu Kanuna ve bu bilgi ve belgelere bağımlı olarak karar vermektedir. Bu bilgi ve belgelerin sağlayıcısı da raportörler (Rekabet Uzmanları) dir. Bu nedenle Rekabet Uzmanlarının öncelikle bağımsız olmaları, hiçbir etki ve atama tehdidi altında kalmaksızın bu görevlerini yapma olanağı sağlanmalıdır. Yarı yargısal durumu da dikkate alınarak, ekonominin bir anlamda yargısı olarak nitelendirilebilecek Rekabet Kurumunda, raportörlerin mesleğe alınmaları, görevde yükselmeleri, idari görevlere atanmaları ve sonuç olarak kariyerlerine ilişkin tüm kararlar hukuk çerçevesinde liyakati gözeterek ve objektif kıstaslara dayalı olarak alınmalıdır. Bunu sağlayabilecek tek organ kanımca Rekabet Kuruludur. Çünkü, karar veren sayısı arttıkça, bir başka deyişle görev ve sorumluluk daha fazla kişiye yayıldıkça hukuk dışı nedenlerle etki olasılığının azalacağı açıktır.

Bu nedenle, hiçbir kişi ve grubu hedef almaksızın yaptığımız bu ilkesel irdeleme de, rekabet uzmanlarının mesleğe alınmasına ilişkin sınavı yapan Sınav Kurulunun oluşumunun, Başkanlığa yani Kurum Başkanına bırakılması, Sınav Kurulunun çoğunluğunun, özlük hakları Başkan tarafından kullanılan kişilerden oluşması, yine uzmanların kariyerlerine ilişkin tüm konularda bir anlamda kariyerinde olabilecek yükselmeye ilişkin tüm kararlarda Başkanın tek karar verici olması kanımca raportör bağımsızlığı adına sakıncalı bir durumdur. Bu yetkilerin kötü niyetli kişilerin eline geçmesi halinde, birtakım olumsuzlukların çıkması da belirtilen sebeplerle olasıdır.

Raportör bağımsızlığı adına söylenebilecek bir diğer husus, Raportörlerin gerek önaraştırma ve gerekse soruşturma aşamalarında tam bağımsız hareket etme serbestisine sahip olup, olmadığıdır. 4054 sayılı Yasanın 43.maddesinde soruşturmanın ilgili Daire Başkanının GÖZETİMİNDE raportörlerce yapılacağı hükme bağlanmıştır. Yasa koyucu bu hükme, Daire Başkanının işlevi yönünden özellikle denetim sözcüğünü kullanmayarak, gözetim sözcüğünü kullanmıştır. Gözetimin sözlük anlamı nezaret, himaye olup, denetim işlevine göre daha geride, daha az fonksiyonel bir durumu ifade etmektedir. Bir çalışma ya da uygulama sürecini etkinlik ve amaca uygunluk bakımından yakından gözlemlene olarak tanımlayabileceğimiz gözetim, bir işin devamı süresince yapılabilen bir eylem olmasına rağmen denetim ise işlem veya eylem yapıldıktan sonra, söz konusu işlem veya eylemin mevcut mevzuata uygunluğunun veya uygunsuzluğunun saptanmasıdır. Gözetimde, bir başkası tarafından bağımsız olarak yapılan işlem veya eylem gözetim görevi verilen makam tarafından gözlemlenecek, eğer fahiş bir mevzuata aykırılık söz konusu olursa müdahil olunabilecektir. Gözetim de asıl olan iş yapanın tek başına kendi iradesi ile işi yapması, istisnası da gerektiğinde gözetmenin müdahil olmasıdır. Bu açıklamalarımızın ışığında gözetmen konumundaki bir daire Başkanı ile soruşturmayı yürüten Raportör arasındaki gözetim ilişkisine bakacak olursak, Raportör bağımsız iradesi ile soruşturma ile ilgili tüm işlem veya eylemleri yapacak, kendisine hiç kimse karışmayacak, istediği soruları teşebbüslere kendi imzası ile yazdığı yazı ile soracak veya isteyecek, eğer fahiş bir hata yapıyorsa örneğin 14.maddeye göre bilgi istemeye ilişkin olayla uzaktan yakından ilgisi olmayan bir konuyu soruyorsa veya ilgili konuyu sormakla birlikte, ilgisiz bir makamdan soruyorsa bu durumda gözetmen konumunda olan Daire başkanı müdahil olabilecektir. Tüm teftiş Kurullarında hatta bazılarında müfettiş yardımcıları da olmak üzere tüm müfettişler bu tür yazıları yani özgür araştırma işlevlerini bağımsız olarak kendi imzaları ile yerine getirmektedirler. Tüm dosyalarımızda, taraflara veya ilgili kurumlara soruşturma aşamasında soruşturma ile ilgili yazılan tüm yazılar gözetim işlevini aşip denetime girebilecek bir nitelikte Daire Başkanının içeriğe müdahalesi ve imzası ile gitmektedir. Kanımca bu uygulama da, Kurum Başkanı ile Daire Başkanı arasındaki ast-üst ilişkisi de düşünüldüğünde raportör bağımsızlığına, özgür araştırma işlevine ters düşen bir husus olduğu göz ardı edilmemelidir.

Arz etmeye çalıştığım nedenlerle, 661 sayılı K.H.K ile yapılan bu yeni düzenleme de dikkate alındığında, 4054 sayılı Yasanın emredici hükmü gereği Soruşturma Heyeti Yasa gereği mutlaka Rekabet Kurulunca seçilmelidir. Zaten Yasa Koyucu bu nedenlerle hükmü bu şekilde düzenlemiştir. Olayımızda olduğu gibi aksine bir uygulama kararımızı mutlak butlanla sakatlayan esaslı bir usul hatası olarak karşımıza çıkacaktır. Danıştay'ın, 4054 sayılı Yasa'nın 5388 sayılı yasa ile değişmeden önceki 44.maddesinde öngörülen Soruşturmacı Üyenin karara katılması halinde saptadığı yasaya aykırılık kadar, olayımızda olduğu gibi soruşturmalarda, raportörlerin Kurul yerine Başkanlıkça seçilmesi de aynı şekilde hatta daha ciddi bir şekilde açıkça yasaya aykırıdır. Bu nedenlerle öncelikle usul yönünden karara karşıyım.

Öte yandan, bu karşı oy sahibi Rekabet Kurulu Üyeliğine başladığı tarihten kısa bir süre ve daha sonra çeşitli tarihlerde, Kurula ve başkanlık makamına, tarafsızlık ve bağımsızlık adına gerek önaraştırmalarda ve gerekse soruşturmalarda raportörlerin raportörler arasındaki eşit ağırlıklı hizmet ve görev yapma unsuru da dikkate alınarak yaptırılacak bir bilgisayar programı tarafından seçilmesi ve bu şekilde düzenleme yapılması hususu defaatle söylemesine rağmen bu önerisi Başkanlıkça kabul görmemiş ve dikkate alınmamıştır. Hala aynı düşüncedeyim. Bunu da ayrıca belirtmek isterim.

ESAS YÖNÜNDEN

Bildirim konusu işlem 4054 sayılı Kanun'un 7.maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

4054 sayılı Kanun'un 1.maddesinde Kanun'un amacı "*mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hâkimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamaktır.*" şeklinde açıklanmıştır. Bir sonraki maddede ise Kanun'un kapsamı ele alınmış ve "*Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde mal ve hizmet piyasalarında faaliyet gösteren ya da bu piyasaları etkileyen her türlü teşebbüsün aralarında yaptığı rekabeti engelleyici, bozucu ve kısıtlayıcı anlaşma, uygulama ve kararlar ile piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hâkimiyetlerini kötüye kullanmaları ve rekabeti önemli ölçüde azaltacak birleşme ve devralma niteliğindeki her türlü hukukî işlem ve davranışlar, rekabetin korunmasına yönelik tedbir, tespit, düzenleme ve denetlemeye ilişkin işlemler bu Kanun kapsamına girer.*" hükmüne yer verilerek mevcut dosya bakımından endişe teşkil eden duruma ayrıca dikkat çekilmiştir. Bu çerçevede kaleme alınan Kanun'un 7.maddesinde "***Bir ya da birden fazla teşebbüsün hâkim durum yaratmaya veya hâkim durumlarını daha da güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak şekilde birleşmeleri veya herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün mal varlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları, miras yoluyla iktisap durumu hariç olmak üzere, devralması hukuka aykırı ve yasaktır.***" ifadesi kullanılmıştır. Kanun'un madde gerekçesi incelendiğinde, üzerinde hassasiyetle durulması gerektiği düşünülen birleşme/devralma dosyalarının, teşebbüslerin kendi iç dinamikleri ile büyüyerek hakim duruma gelmesinden daha fazla rekabetin düzeyinin bozulmasına neden olacağı göz önünde bulundurulması gereken bir gerçektir. Kanun koyucu da bu paralelde düşünmektedir ki, hangi tür birleşme ve devralmaların hukukî geçerlilik kazanabileceğini teşebbüsler açısından bildirim tabi tutmakta ve çıkaracağı tebliğlerle konuya açıklık getireceğini vurgulamaktadır.

2010/4 sayılı "Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" (2010/4 sayılı Tebliğ)'in "Birleşme ve devralmaların değerlendirilmesi" başlıklı 13. Maddesinin ilk fıkrasında "***Birleşme ve devralmalar değerlendirilirken özellikle; ilgili pazarın yapısı, ülke içinde veya dışında yerleşmiş olan teşebbüslerin fiili ve potansiyel rekabeti, teşebbüslerin pazardaki durumu, ekonomik ve mali güçleri, sağlayıcı ve müşteri bulabilme alternatifleri, arz kaynaklarına ulaşabilme imkanı, pazarlara giriş engelleri, arz ve talep eğilimleri, tüketicilerin menfaatleri, tüketici yararına olan etkinlikler ve diğer hususlar göz önünde tutulur.***", ikinci fıkrasında ise "***Tek başına ya da birlikte hakim durum yaratmaya veya hakim durumu daha da güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin bütünü yahut bir kısmında rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran birleşme veya devralmalara izin verilmez.***" denilerek bildirim konusu işlemlerin hangi şartlar altında değerlendirilmesi gerektiğine ve hangi tür işlemlere izin verilmesinde sakınca bulunduğu açıklık getirilmektedir. Buna ek olarak, Yatay Birleşme ve Devralmaların Değerlendirilmesi Hakkında Kılavuz (Kılavuz) ile yatay birleşmelerin temelde iki şekilde hâkim durum yaratmak veya mevcut hâkim durumu güçlendirmek suretiyle rekabeti önemli ölçüde

azaltılabileceği açıklanmıştır. Bu durumlardan ilkinin tek taraflı etkiler oluşturmaktadır. Kılavuzda yer verildiği şekliyle tek taraflı etkiler;

(a) "... bir veya daha fazla teşebbüs üzerindeki önemli düzeydeki rekabetçi baskıların ortadan kaldırılması sonucunda hâkim durum yaratılması ya da mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi (tek başına hâkim durum)"

olarak açıklanmaktadır. İkinci durumda ise birlikte hakimiyet olgusuna dikkat çekilmektedir. Buna göre birlikte hakim durum;

(b) "İlgili pazarda cereyan eden rekabetin doğasında değişikliğe yol açarak daha önce davranışları arasında koordinasyon bulunmayan teşebbüslerin, koordinasyon içinde bulunmak suretiyle rekabeti önemli ölçüde engellemeleri (birlikte hâkim durum)."

şeklinde tanımlanmaktadır. Dahası, böyle bir birleşme işleminin, ilgili pazardaki teşebbüsler arasındaki hâlihazırda mevcut olan koordinasyonu işlem öncesi duruma göre daha kolay, istikrarlı ya da etkin hale getirebileceği ifade edilmektedir.

Bilindiği üzere birleşme/devralma işlemleri geleceğe yönelik oluşması muhtemel etkilerin, sonuçların -başta geçmiş tecrübeler ve göstergeler olmak üzere- öngörülmesi temeline dayanmaktadır. Bu öngörüler bahsedildiği üzere iki temel nokta üzerinde yoğunlaşmaktadır. İlk etki tek taraflı olarak nitelendirilebilecek ve rekabetin yönünün bir teşebbüs veya ekonomik bütünlük lehine vuku bulduğu durumu temsil etmektedir. İkincisinde ise birden fazla ve birbirinden bağımsız teşebbüsün eylemleri arasındaki koordinasyon riskinden kaynaklanmaktadır. Her iki durumda da geleceğe yönelik öngörüler ve bu öngörüler çerçevesinde oluşması muhtemel pazar yapılarından söz etmek mümkündür.

Birleşme/devralma işlemlerinin gelecekte oluşması muhtemel pazar yapıları açısından değerlendirilmesi, sınırları çizilmiş belirli kalıpların aksine, piyasa dinamiklerini en doğru şekilde yansıtacağı düşünölen parametreler üzerinden yapılması noktasında önem arz etmektedir. Bu durumu göstermesi açısından ilgili dosya bakımından incelenen pazarların, mevcut ve olası yapıları üzerinde durulmalıdır. Bu kapsamda yapılan incelemeler neticesinde aşağıdaki bulgulara ulaşılmaktadır:

Rekabet Uzak Doğu Kaynaklı İthalattan Kaynaklanmaktadır

Mevcut dosyaya konu edilen ilgili ürün pazarları, üretimin yurt-dışı (özellikle de Uzak Doğu) menşeli teşebbüslerce daha uygun maliyet koşulları ile yapılması dolayısıyla dışa bağımlılığın önem arz ettiği bir yapıyı temsil etmektedir. Sektör temsilcileri ile yapılan görüşmelerde;

"...Asya menşeili ve son yıllarda artan kapasiteler ile Asya, Kuzey Afrika ve Orta Doğu menşeili elyaf üretim tesislerinin yerli üreticinin anti-damping önlemleriyle korunması ihtiyacı doğurduğu..."

"...yüksek mukavemetli elyaf üretilmemesinin öz sermaye yetersizliği ve nitelikli işgücü ihtiyacından kaynaklandığı, rejenere polyester elyaf üretiminde en büyük sıkıntının hammaddeye (hurda pet) erişim olduğu, ayrıca yerli üretim maliyetinden daha düşük fiyatla Mısır, Malezya ve Vietnam'dan yapılan polyester elyaf ithalatı ile rekabet etmenin oldukça güç olduğu..."

“...Polyester cipste ve elyafıta ithalat baskısının çok fazla olduğu ve bunun ithal ürünlerin düşük fiyatlı olmasından kaynaklandığı...”

ifadelerine yer verilmektedir. Bu ifadelerden de anlaşılacağı üzere, ilgili pazarlardaki rekabet düzeyi, uygulanan anti-damping vergilerine rağmen, başta Uzak Doğu olmak üzere ithalat kaynaklı fiyat baskısı ile dengelenmektedir. Ülkemiz açısından önem arz eden tekstil, ambalaj gibi sektörlerde milli bir üretici olarak hammadde tedarik eden SASA'nın söz konusu teşebbüsler ile rekabet halinde olduğu görülmektedir.

Pazara Giriş Konusunda Engeller Bulunmaktadır

Pazara giriş konusu, geleceğe yönelik anti-rekabetçi uygulamalar veya piyasa koşulları üzerine duyulan endişelerin yine bu piyasa mekanizması tarafından ortadan kaldırılması argümanına dayanmaktadır. Bu çerçevede girişlerin muhtemel olması, kolay olması ve yeterli olması gibi kriterlere bakılmaktadır. Ancak en önemlisi de “pazar geçmişi”dir. Pazara geçmiş dönemde giriş olup olmadığı, eğer olmuşsa bunların ne düzeyde bir rekabet getirebildiğinin araştırılması gerekmektedir. Sektörde SASA dışında yeni kurulan tam dikey entegre olmayan KOZA ve KORTEKS vardır. Bunlardan ince denye elyaf üretici KOZA, henüz piyasaya mal ver(e)memektedir. Ne zaman verebileceği ise belli değildir. KOZA tam kapasiteye çıktığı zaman (.....) kendi dokunmamış kumaşlar (non-woven) üretimi için kullanacaktır. Dolayısıyla piyasaya verebileceği miktar en olumlu şartlarda bile pazar payı dengelerini değiştirebilecek ölçüde olmayacaktır. KORTEKS'in ise, (.....). Söz konusu üreticilerin SASA'ya veya yeni sahibine alternatif bir ürün üreterek pazara sunma ihtimali pek olası gözükmemektedir. Bu firmalara ilişkin bir hakikat, mevcut durumda SASA üzerinde herhangi bir rekabet baskısı oluşturmaktan çok uzak olmalarıdır.

Sektöre giriş konusunda know-how bakımından önemli bir engelin bulunmadığı sektör temsilcilerince dile getirilmiştir. Benzer bir şekilde hammadde kaynaklarına erişimde de sorun bulunmamaktadır. Öte yandan, satış ve dağıtım ağlarının sektöre giriş için önemli konulardan biri olduğu ve böyle bir ağın oluşturulmasının büyük emek, zaman ve para harcamayı gerektirdiği ifade edilmiştir. Sektöre girişte ilk yatırım maliyetleri de oldukça yüksektir ve bu alanlardaki yatırımlar teşvik dışında tutulmaktadır.

Netice itibarıyla SASA'nın polyester elyafa ilişkin ilgili pazarlardaki yüksek pazar payları yukarıda açıklanan nedenlerin birer yansıması olarak görülmektedir. Anti-damping uygulanan bir sektörde az sayıda milli üreticinin bulunması da bu savı destekler niteliktedir.

Teslimat Sürelerinin Kısa Olması İç Piyasa Açısından Tercih Sebebidir

İnceleme konusu pazarlar açısından talebin şekillenmesinde en belirgin unsurlardan birisi de hızlı teslimat ve düşük stok tutma gereksinimleri olarak açıklanmaktadır. Sektör temsilcilerince yer verilen görüşler doğrultusunda, ürün tedarikinin ithalat yolu ile karşılanması durumunda minimum 45 günlük teslimat süresi bulunduğu, bu süre zarfında üretimin aksamaması açısından yeterli stok birikiminin yapılması gerektiği ifade edilmiştir. Bu durumun büyük ölçekte üretim yapan tekstil, ambalaj firmalarını daha az etkileyeceği düşünülmektedir. Öte yandan, küçük ve orta ölçekli işletmelerin değişken talep karşısında karşı karşıya kalacakları stok sorunlarını hızlı teslimat süresi ile ortadan kaldıracakları ifade edilebilecektir. Bu tip işletmelerin yüksek stok tutma imkanlarının bulunmaması da, kendilerini iç piyasada yapılan üretime bağımlı kılmaktadır.

Talebin esnek olmayan bu yapısı, yapılan anti-damping uygulamaları ile birlikte düşünüldüğünde, SASA'nın mevcut pazarlardaki gücünü göstermektedir. Dolayısıyla, işlem sonrası durumda bu yapının bozulmasını beraberinde getirecek olası sonuçlar sektöre ciddi anlamda zarar verebilecektir. Bu çerçevede işlem sonrasında pazar yapısı hakkında endişe duyulan birtakım hususlar üzerinde durmakta fayda bulunmaktadır.

INDORAMA'nın SASA'yı Devralması Stratejik Gerekçelere Sahip Olabilir

Sektör temsilcilerince duyulan endişelerden en önemlisini, INDORAMA'nın devralmayı stratejik gerekçelerle gerçekleştirmiş olabileceği ve işlem sonrasında pazarı eline geçirerek fiyat düzeylerinde olası artışların yaşanabileceği yönündeki görüşlerdir. Bu görüşlerde aşağıdaki hususlar üzerinde durulmaktadır. Yapılan görüşmelerde;

- SASA'nın kurulu olduğu arazinin değerinin 150-200 milyon ABD Doları olduğu, bununla birlikte devralma işleminin değerinin 62 milyon ABD Doları olarak değerlendirildiği,
- Yapılan devir işleminde devir bedelinin şirketin tekstil pazarındaki değeri ve pazar payı dikkate alınmadan belirlendiği, fiyatın bu haliyle olması gerekenin çok altında olduğu,
- SASA'nın, Türkiye'de gerçekleştirilen elyaf, polyester, pamuk ve viskon üretimine ilişkin piyasalarda hâkim durumdaki üretici olduğu ve bu hammaddelerin tekstil sektörünün temel hammaddeleri olduğu, bu işlem gibi dışa bağımlılığı arttıracak işlemlerin ülke ekonomisine zarar vereceği,
- Tekstil sektörünün temel ihtiyaç maddelerinden olan ekru, elyaf ve renkli elyaf üretiminin çok az sayıdaki Uzakdoğu (Tayland, Çin) menşeli şirketlerin elinde olduğu, ve yapılmak istenilen devir işlemi ile Türk polyester sanayiinde mevcut olan tekelin, Uzakdoğulu bir üreticinin eline geçeceği,
- İlgili satış işlemi sonrasında anti-damping vergisi getirilerek sağlanmak istenen menfaatin tamamen ortadan kalkacağı, yerli üretici alternatifinin ortadan kalkmasının polyester pazarındaki fiyat oluşumunda Uzakdoğulu üreticileri engellenemez bir şekilde hâkim duruma getireceği, tekstil sektörü için hammadde temini bakımından alternatif kalmayacağı
- Bu durumda neredeyse kartel konumundaki yabancı üreticilerin, fiyatları hiçbir denetime tabi olmadan bir başka deyişle iç piyasadaki rekabetçi baskı olmadan belirleme imkânına kavuşacağı, dolayısıyla fiyatların piyasada serbestçe belirlenmesinin mümkün olmayacağı ve sektörün dışa bağımlı hale geleceği,
- İşlem sonrasında devralan firma tedarik veya fiyatlama politikalarında strateji değişikliğine giderse firmalarının ciddi anlamda zarara uğrayabileceği, bu durumun nedeninin süreç ve kalite parametrelerinin ve müşteri onaylarının SASA ürünü ile standartlaştırılmış olması olduğu, yerli üreticiden ürün almanın düşük fiyatlı ithalata kıyasla satış sonrası hizmet, stok miktarının düşük tutulması imkânı ve teslimat süresinin kısalığı gibi avantajlar sağladığı,
- SASA'nın kısa teslimat süresi nedeniyle tercih edildiği, işlemle ilgili endişelerin INDORAMA VENTURES GRUBU'nun alımı yapılan ürünün üretimini durdurması ve neticesinde ithal ürüne mecbur kalınması olduğu,
- Bu tür uluslararası pazarlarda rekabet gücü kaybedildiğinde piyasada kartel oluşturulması riskinin arttığı, çok büyük üreticilerin uluslararası karteller yapabilecekleri ve pazarları paylaşma yoluna gidebilecekleri ve INDORAMA'nın

Çinli üreticilerle bu tür bir pazar paylaşımına girebilecek ölçüde büyük olduğu ve bu tür sıkıntıları ancak milli bir şirketin engelleyebileceği,

- INDORAMA'nın söz konusu devralmayı Avrupa ve Türkiye pazarını elinde tutmak için stratejik olarak gerçekleştirdiği, nihai hedefinin Türkiye pazarını eline geçirmek olduğu, pazara nüfuz etmesinin akabinde ucuz satma ihtimali olmakla birlikte sonrasında nasıl hareket edeceğinin belli olmadığı, pazarda tek kalması halinde bu gücünden istifade ederek ürünlerini pahalıya satabileceği,
- Türkiye'de küçük işletmelerin SASA'dan mal alırken vadeli bir şekilde çalışabildiği, ancak söz konusu devralmanın gerçekleşmesi sonrasında bu durumun sıkıntıya girebileceği,
- RELIANCE'ın 2 yıl önce Türkiye'ye gönderilmek üzere gemiye yüklenmiş malı, söz konusu malın fiyatının piyasada yükselmesinden dolayı iptal edip göndermediği, SASA'nın iş yapma anlayışının INDORAMA ve RELIANCE'tan tamamen farklı olduğu, SASA'nın bu gruplardan birine satılması durumunda ülkenin en büyük stratejik varlıklarından birinin kaybedileceği,
- SASA'nın Türk tüketiciler açısından sahip olduğu stratejik önem nedeniyle SASA müşterilerinin, alım fiyatlarını arttırmasına rağmen SASA tarafından açılan anti-dumping soruşturmalarını her zaman destekledikleri ve SASA'nın varlığını orta vadede fiyat istikrarı açısından önemli gördükleri, yerli firmaların ithalat yapacakları zaman, SASA'nın fiyatlarını pazarlık kozu olarak kullanabildikleri ve işlem gerçekleşirse bu imkanın ortadan kalkacağı,

ifadelerine yer verilmektedir. Bu görüşleri özetleyecek olursak;

- Mevcut durumda ithalatın yoğun olduğu ancak pazarın önemli bir bölümüne milli bir üreticinin sahip olduğu,
- Bu durumun hammadde tedariki gerçekleştiren teşebbüsler tarafından güvenilir bir liman olma işlevini üstlendiği,
- Bu limanın kendilerine vadeli satışlar ve satış sonrası destek gibi hizmetler sunduğu, ayrıca orta vadede fiyat istikrarı açısından gerekli olduğu,
- Hammadde tedarikçilerinin SASA fiyatlarını esas alarak uluslararası üreticilerle pazarlık imkânına kavuşabildiği,
- SASA'nın INDORAMA'ya devri ile söz konusu güvenilir limanın yurt dışı menşeli bir firmanın eline geçeceği, ve geçmiş tecrübelerin de gösterdiği üzere, sektördeki işleyişin Uzakdoğulu üreticilerin kolaylıkla keyfi ve haksız uygulamalarda bulunabileceği bir yapıya dönüşeceği

hususları üzerinde durulabilecektir. Bu durumun doğal bir sonucu olarak tekstil, ambalaj gibi pazarlarda faaliyet gösteren hammadde tedarikçilerinin yurtdışı menşeli teşebbüslerin inisiyatifine bırakılacağı ifade edilebilecektir. Bu durumu raporda yer verilen verilerden de görmek mümkündür.

İşlem Sonrasında Yurt Dışı Menşeli Teşebbüslerin Mutlak Hâkimiyetinin Söz Konusu Olduğu Pazar Yapısı Ortaya Çıkacaktır

Düşük viskoziteli polyester cips, PET film, saf polyester kesikli elyaf ve filament iplik üretimi bakımından hammadde niteliğindedir. Bahse konu pazar ile polyester kesikli elyaf ve polyester filament iplik pazarları bakımından işlem ile yeni bir dikey bütünleşme oluşmamakta, hâlihazırda dikey bütünleşik yapıda olan iki teşebbüs bir araya gelmektedir. İşlem sonrasında pazar yapısı aşağıdaki şekilde oluşacaktır;

	Satış Miktarı Bazında Birleşme Öncesi Pazar Payları (%)		
	2011	2012	2013
SASA	(.....)	(.....)	(.....)
INDORAMA VENTURES	(.....)	(.....)	(.....)
INDORAMA CORPORATION	(.....)	(.....)	(.....)
INDORAMA VENTURES + INDORAMA CORPORATION	(.....)	(.....)	(.....)
İthalat Toplam (Taraflar Hariç)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam Pazar	100	100	100
Kaynak: Nihai İnceleme Raporu			

İşlem öncesinde SASA'nın 2011, 2012 ve 2013 yıllarındaki pazar paylarının sırasıyla %(.....), %(.....) ve %(.....) oranında olduğu görülmektedir. Öte yandan devir sonrasında söz konusu teşebbüs INDORAMA ile birleşecek, ve pazarın %(.....) kısmına sahip olacaktır. Pazarın kalan kısmının da taraflar dışında kalan yurt dışı menşeli üreticiler olduğu göz önünde bulundurulduğunda, yukarıda bahsi geçen ara ürünler açısından hayati öneme sahip bir sektör tamamen yurt dışı üreticilerin inisiyatifine bırakılacaktır.

Polyester kesikli elyaf pazarına baktığımızda SASA haricinde faaliyet gösteren yerli üreticilerin rejenere (geri dönüşüm) elyaf ürettikleri görülmektedir. Aşağıdaki tabloda, söz konusu üreticiler, taraflar ve ithalatın ilgili pazardan aldıkları paylar görülebilmektedir:

	Satış Miktarı Bazında Birleşme Öncesi Pazar Payları (%)		
	2011	2012	2013
SASA	(.....)	(.....)	(.....)
INDORAMA VENTURES	(.....)	(.....)	(.....)
INDORAMA CORPORATION	(.....)	(.....)	(.....)
INDORAMA VENTURES +INDORAMA CORPORATION	(.....)	(.....)	(.....)
BOZOĞLU	(.....)	(.....)	(.....)
PETFİBER	(.....)	(.....)	(.....)
RİTAŞ	(.....)	(.....)	(.....)
Diğer	(.....)	(.....)	(.....)
İthalat Toplam (Taraflar Hariç)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam Pazar	100	100	100
Kaynak: Nihai İnceleme Raporu			

İşlem öncesinde SASA'nın 2011, 2012 ve 2013 yıllarındaki pazar paylarının sırasıyla %(.....), %(.....) ve %(.....) oranında olduğu görülmektedir. Öte yandan devir sonrasında

söz konusu teşebbüs INDORAMA ile birleşecek, ve pazarın %(.....) kısmına sahip olacaktır. Bu paylara yaklaşık olarak %(.....) düzeyinde seyreden ithalat rakamları da eklendiğinde pazarın %(.....)'lık kısmının yurt dışı menşeli üreticilerin eline geçeceği görülecektir.

İşlem Sonucunda Oluşacak Piyasa Yapısı Hammadde Tedarikçisi Konumundaki Teşebbüsleri Zor Durumda Bırakacak ve İlgili Pazarlardaki Fiyat Seviyelerinde Artışa Uygun Bir Ortam Hazırlayacaktır

Yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmelerde tekstil ve ambalaj sanayiine hammadde tedarikinde bulunan SASA'nın önemi üzerinde durulmuş ve bu teşebbüsün varlığının bulunmadığı bir ortamda olası anti-rekabetçi etkilere karşı savunmasız bir pazar yapısının oluşacağı öngörülmüştür. Bu durum sektör temsilcilerince de dile getirilmiş, devralan teşebbüs INDORAMA'nın bu tesisi işletmemesi ve/veya yatırım yapmaması durumunda sektörün zor durumda kalacağı ifade edilmiştir. Yine sektör temsilcilerince yapılan değerlendirmelerde vurgulanan bir diğer husus olarak SASA'nın hammadde tedarikçisi açısından her zaman mal tedariki sağlanabilecek güvenilir bir liman olma özelliği, ve bu teşebbüsün fiyatlarının yurt dışı menşeli üreticilerle yapılacak alım anlaşmalarında pazarlık konusu edilebilmesi ön plana çıkmaktadır.

İşlem sonucunda düşük viskoziteli polyester cips ve polyester kesikli elyaf pazarlarında sırasıyla %(.....) ve %(.....) yurt dışı menşeli teşebbüslerin hakim olduğu pazar yapıları oluşacaktır. Bu durumda karşı argüman olarak;

“Söz konusu pazarlarda ithalatın rekabetçi baskısının işlem sonrasında da devam edeceği”,

“Polyester cipsin dünyada çoğunlukla dikey entegre ve belirli ölçüğe sahip teşebbüslerce üretildiği, bu nedenle Türkiye'deki üreticilerin, global rakiplerle daha etkin şekilde rekabet edebilmeleri için entegre bir yapıya ihtiyaç duydukları“

sunulabilecektir. Ancak tekrar tekrar ifade etmek gerekir ki, bu gibi bir pazar yapısının etkin bir şekilde işlemesi ancak yurt içinde güçlü bir üreticinin mevcut olması durumunda geçerli olacaktır. Ancak mevcut dosyaya konu devir işlemi global pazarın en önemli oyuncularından birisine yapılacak ve bu durum pazarın geleceği açısından belirsizliğin oluşmasına ve olası fiyat artışları karşısında savunmasız kalmasına neden olacaktır.

Böyle bir pazar yapısı ilk planda akla gelen iki önemli riski beraberinde getirecektir. Bunlardan ilkinin büyük çaplı uluslararası üreticilerin aralarında yapacakları olası anti-rekabetçi anlaşmalar ve uyumlu eylemler oluşturmaktadır. Bu gibi bir olayın vuku bulması, Türk tekstil ve ambalaj pazarlarını söz konusu etkiler karşısında savunmasız bırakacak, o pazarın oyuncularını ve nihai tüketicileri büyük zararlara uğratacaktır.

İkinci önemli risk ise arz güvenliği konusunda ortaya çıkacaktır. INDORAMA, SASA'yı devraldıktan sonra fiyatlar açısından daha avantajlı olan Avrupa pazarını hedefleyebilecek ve arzın bu pazara kaydırılması söz konusu olabilecektir. Bu durum, yurtiçi pazarlarda hem arz güvenliğini tehlikeye düşürecek hem de fiyat

15-02/24-10

artışlarına neden olacaktır. INDORAMA, SASA'nın sahip olduğu güç ile kendisinin uluslararası piyasalarda sahip olduğu gücü birleştirerek çok önemli bir sinerjiye ulaşacaktır. INDORAMA, bu gücü menfi mi müsbet mi kullanacağı hususu şu aşamada belirsiz olmakla birlikte her işletmenin amacının kar maksimizasyonu olduğu düşünüldüğünde; INDORAMA'nın da, sahip olduğu pazar gücünden azami faydayı elde etmek istemesi normal bir durum olacaktır. **SONUÇ**

Yukarıda yer verilen görüş ve değerlendirmeler ışığında ;

- Kurulumuzun raportörlerin Başkanlık makamınca belirlenmesi ile ilgili olarak aldığı, 02.07.2014 tarih, 14-23/465-M sayılı ara kararına usul yönünden,
- 08.01.2015 tarih ve 15-02/24-10 sayı ile aldığı ve Sasa Polyester Sanayi A.Ş. (SASA)'nin %51 oranındaki hisselerinin ve kontrolünün Indorama Netherlands B.V. (Indorama) tarafından Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.'den devralınması işlemine izin verilmesi talebinin değerlendirildiği karar metninin sonuç kısmında "işleme izin verilmesi" şeklinde karara bağlanan maddesine, ilgili işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7.maddesi ve 2010/4 sayılı Tebliğ'in ilgili hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle, esas yönünden,

katılmıyorum.

Reşit GÜRPINAR

Kurul Üyesi